

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA «GRADIS»

Prva mina na hitri cesti

Predsednik izvršnega sveta skupščine SRS Stane Kavčič je v petek, 22. maja, sprožil pri Postojni prvo mino in tako uradno odprl dela na trasi moderne štiripasovne ceste med Vrhniko in Postojno. — Na slavnosti je v imenu graditeljev govoril tudi naš direktor inž. Hugo Keržan

Približno poldrugi kilometer od glavnega trga v Postojni so se na pašnikih in njivah v petek, 22. maja opoldne, zbrali vodilni predstavniki našega družbenega, političnega in gospodarskega življenja. Nekaj minut pred poldnem je predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Stane Kavčič pritisnil na sprožilec in s tem sprožil na trasi bodoče hitre ceste prvo mino. Tako so se na tej slovesnosti simbolično začela dela pri gradnji prvega odseka hitre ceste med Vrhniko in Postojno, ki mora biti dograjen in usposobljen za promet do 1. novembra 1972. Končno, po dolgih letih pričakovanj in priprav, je slednjic vendarle napočil trenutek, ko v naši republici pričenjamo graditi prvo »pravo« sodobno avtomobilsko cesto s štirimi voznimi pasovi.

Tudi grdo deževno vreme in hud, mrzel veter, ki je zoprno gnal sen in tja deževne kaplje, ni mogel pregnati slovesnega vzdušja ob simboličnem začetku del, čeprav se je na trasi zbral le razmeroma ozek krog povabljenih predstavnikov številnih organizacij, vsega skupaj morda komaj kakšnih 200 ljudi.

Pred mikrofonom je prvi stopil direktor republiškega cestnega sklada SRS ing. Lojze Blenkuš in med zbranimi gosti zlasti toplo pozdravil predsednika izvršnega sveta Slovenije Staneta Kavčiča, predsednika republiškega zbora skupščine SRS Mirana Goslarja, predsednika zveze sindikatov Slovenije Toneta Kropuška, generalpolkovnika Franca Poglajna, predstavnic Centralnega komiteja Danico Jurkovič, več članov republiškega izvršnega sveta, predstavnike občinskih skupščin, družbe-

nih, političnih, gospodarskih in strokovnih organizacij. Nato je ing. Blenkuš poudaril, da je 22. maj 1970 pomemben mejnik v našem cestnem

gospodarstvu, saj pomeni ta dan ne samo pričetek gradnje prve resnično moderne slovenske cestne magistrale, marveč je hkrati prelomnica, ko se začnejo vse intenzivnejši napori za izgradnjo čim sodobnejših cest v naši republici. Jugoslavija se hitro razvija v industrijsko državo, to pa hkrati pomeni, da si nadaljnega razmaha gospodarstva sploh ne moremo zamisliti brez sodobnih prometnih zvez oziroma brez modernih cest. Se več, lahko trdimo, da utegnejo slabe, zastarele in neprimerne ceste občutno zavreti naš gospodarski razvoj. Zato je treba cestnemu omrežju in njegovi hitri modernizaciji posvetiti vso pozornost. Po drugi strani pa imamo nič koliko primerov iz tujine in tudi iz Jugoslavije ter Slovenije, da so modernizirane ceste močno pospešile razvoj gospodarstva, predvsem industrije, turizma, kmetijstva, gostinstva in drugih panog. Najboljši dokaz imamo v Dolenjski, ki je bila dolga povojna leta kar nekako »skrita za hrbtom« in ji je šele cesta »Bratstva in enotnosti (magistrala Zagreb — Ljubljana) omogočila hiter vzpon.

Sicer pa si oglejmo še nekaj dejstev, ki sama po sebi dovolj zgovorno terjajo čim hitrejšo gradnjo modernih avtomobilskih cest v Sloveniji:

• — V Sloveniji so ceste povprečno obremenjene že s 7000 vozili dnevno, to pa je že tri četrtine prometne gostote, ki terja gradnjo štiripasovnih cest in povsod v razvitih deželah pri gostoti 10.000 vozil že gradijo štiripasovnice.

• — Lani je šlo čez slovenske državne meje več kot 25 milijonov vozil in 72 milijonov potnikov.

• — Čez obmejne prehode v Sloveniji je šlo lani več kot 95 odstotkov vsega cestnega prometa, kar dokazuje, da je Slovenija vrata v Jugoslavijo.

• — Bodoče hitre štiripasovne ceste v SRS (skupna dolžina 622 km) potekajo v sedanjih trasah skozi 127 naselij, več kot 53 odst. vozišč je preozkih, vrh tega pa imajo še 570 prestrmih zavojev in 210 prestrmih vzponov.

• — Na sedanjem slovenskem cestnem križu je na dolžini 41 odst. zgornji stroj prešibek že za sedanji cestni promet.

Nadaljevanje na 4. strani

Inž. Hugo Keržan govori v imenu graditeljev hitre ceste ob slavnostnem začetku del na trasi Postojna—Vrhnika

Plan za leto 1970 je sprejet

Novoizvoljeni delavski svet podjetja je na svoji 1. seji dne 12. maja t.l. obravnaval in sprejel gospodarski načrt podjetja za leto 1970.

Iz obrazložitve je razvidno, da je morala komisija DS, ko je določala osnove in izhodišča, na katerih naj bi temeljil letošnji gospodarski načrt, upoštevati oziroma računati z obveznostmi, ki jih letno nalagajo podjetju samoupravni sporazumi v gradbeništvu. K le-tem smo pristopili ob koncu preteklega leta. S podpisom navedenih samoupravnih dogovorov smo namreč prevzeli nase veliko, ne le moralno, marveč tudi materialno odgovornost, ker bo treba njih določila v praksi tudi izvajati. Gre za vrsto obveznosti, od katerih pa sta vsekakor najpomembnejši tisti, ki se tičejo izplačevanja osebnih dohodkov po predpisanih startnih osnovah in formiranja predpisanih skladov v delovni organizaciji.

Analitsko-planska služba je izračunala, da bi morali letos, če hočemo zadostiti obveznostim iz samoupravnih sporazumov, povečati čisti dohodek na uro za ca. 14% ali, drugače povedano, od lanskih 9,56 na 10,88 din s tem, da bi znašalo to povečanje pri gradbenih enotah 16%, pri obratih pa vsaj 7%.

S povečanjem čistega dohodka, kot ga nakazuje analitsko-planska služba, in s sprejetjem nekoliko spremenjenih delitvenih meril (v korist OD), bi se povečali osebni dohodki delavcev na uro povprečno v podjetju za 18%, ali od lanskih 7,66 na 9,07 din, hkrati pa znižali skladi na uro od lanskih 1,90 na 1,80 din ali za ca. 5%. S tako povečanimi sredstvi za osebne dohodke bi bili sposobni izplačevati delavcem osebne dohodke po predpisanih startnih osnovah z

vsemi pripadajočimi dodatki in vsaj s približno enakim gibljivim delom, kot smo ga izplačali v preteklem

letu. Po drugi strani pa bi izpolnili svojo obveznost do skladov.

Tako je komisija tudi predlagala, delavski svet pa sprejel. Gospodarski načrt podjetja torej predvideva, kot je to razvidno iz spodnje tabele, da se bo v primerjavi z lanskim letom povečala letos:

Nadaljevanje na 4. strani

25 let Titove štafete

Pred 25 leti je na pobudo mladincev iz Kragujevca prvič odšla na pot Titova štafeta in nosila našemu dragemu maršalu Titu prvi mladinski pozdrav za njegov rojstni dan.

Tudi danes, kot v maju 1945, je to velika slovesnost za vse jugoslovanske narode. Rojstni dan tovariša Tita je hkrati tudi praznik naše mladine.

Ko bo letos mladina iz Skopja izročila maršalu Titu pozdrav mladine iz vse Jugoslavije in mu zaželela še mnoga zdravih in srečnih let, se tej čestitki pridružuje tudi celotni kolektiv Gradisa in kliče:

»Dragi tovariš Tito, še na mnoga leta!«

PRVA SEJA CENTRALNEGA DELAVSKEGA SVETA PODJETJA. — Na prvih dveh slikah sta prizora s te seje na zadnji pa je ujet trenutek, ko dosedanji predsednik delavskega sveta Janez Kuštrin predaja odgovorno funkcijo novemu predsedniku

Teško, odgovorno delo

Tik ob stavbi mariborskega »Večera«, med Vetrinjsko in Svetozarevsko ulico, gradi mariborska enota »Gradisa« novo trgovsko hišo »Merkur«. Izkop temeljev se je začel že lani septembra, računajo pa, da bodo do letošnjega novembra lahko stavbo predali investitorju. Objekt ima približno 9000 kvadratnih metrov koristnih površin, vrednost gradbenih in obrtniških del pa je predvidena na okrog 13,5 milijona dinarjev. Graditelji so doslej v novo stavbo, ki je zdaj zgrajena že približno do dveh tretjin, vgradili okrog 5000 kubičnih metrov betona in 350 ton betonskega železa. Tako arhitektonske projekte kot tudi statične račune je pripravilo mariborsko podjetje »Komuna-projekt«.

Nova stavba ima tloris v obliki črke L, ima pa šest etaž, od teh dve v kleti in štiri nad zemljo. To bo velika in sodobna prodajalna podjetja »Merkur-Jeklotehna«, v kateri bodo kupci lahko dobili vse vrste širokopotrošnega blaga — od raznih živil pa vse do domačih in uvoženih izdelkov kovinske in elektroindustrije. Naši delavci, ki jih je na objektu okrog 80, hitijo od jutra do večera, vmes pa imajo uro odmora za kosilo. Delo lepo napreduje in ni bojazni, da bi prišlo do zamud. Ze nekaj časa delajo v stavbi tudi obrtniki, ki so zidarjem kar za petami. Medtem ko zidarji in tesarji delajo na plošči v prvem nadstropju — gradbišče smo obiskali 19. maja — so obrtniki že eno etažo nižje, torej v pritličju, seveda pa tudi v prvi in drugi etaži pod zemljo. Tako delo hitro napreduje in kmalu bodo na vrhu stavbe že lahko postavili smrečico. Za hitro delo skrbita dva žerjava — Weitz in Liebherr.

V pogovoru z graditelji smo na gradbišču izvedeli, da je bil začetek gradnje tega objekta vsej prej kot enostavna in lahka naloga. Graditelji so morali zelo paziti, da ne bi kakorkoli poškodovali temeljev sosednjih stavb, vrh tega pa so morali tudi podreti osem ali deset starih hiš, ki so stale prej na tem kraju. Tako so se pri izkopu gradbene jame do globine 10 metrov zelo približali temeljem okoliških hiš. Med drugim so morali »Večerov« prizidek celo »obesiti«. To je poseben postopek, pri katerem so teren pod prizidkom najprej injektirali, nato pa obesili nazaj tako, da so ga zasidrali v temeljno ploščo. Računajo, da je samo te vrste »obešanje« prizidka veljajo okrog 10 milijonov starih dinarjev. Vrh tega pa so morali podpreti in zabetonirati tudi temelje drugih sosednjih hiš. Vsekakor je bila to dokaj težka in odgovorna naloga, ki so jo naši strokovnjaki zadovoljivo rešili. Če ne bi delali tako skrbno in odgovorno, bi se lahko sosednje hiše povesile ali kakorkoli poškodovale, v najhujšem primeru bi lahko prišlo celo do zelo nevarnih poškodb, saj smo delali tudi ob precej starih zgradbah.

Precej zahtevno delo so našim graditeljem naložili tudi strokovnjaki za spomeniško varstvo, ki so postavili pogoj, da se nekateri ostanki starega Maribora ohranijo v novem ambientu. Tako smo morali med gradnjo ohraniti tudi kos starega mariborskega obzidja ob hiši »Večera«, v nov objekt pa se je vklopila tudi fasada hiše številka 22 na Jurčičevi ulici. Zato se trgovska hiša »Merkurja« proti Vetrinjski ulici nekoliko zniža. Hiša s številko 20 je bila popolnoma porušena, pač pa so morali v novo stavbo vzdigniti stari obok, ki je stal v nekdanji hiši s številko 20. Skozi ta obok, ki je postavljen na svojem mestu, bo tudi stranski vhod v novo poslopje »Merkurja«.

Sprejeli so nas s šopki cvetja

Letošnje leto — leto zmage in svobode nam bo še dolgo ostalo v spominu, saj je letošnje leto vezano z mnogimi proslavami, ki nam obujajo težke dni, ki smo jih preživeli pod okupatorjem.

Kot vsako leto tako so tudi letos bistriški pionirji poslali svojemu pokrovitelju vabilo na proslavo svojega obrednega praznika, v kateri je bilo zajeto tudi praznovanje 1. maja in »Dneva zmage«.

Seveda smo se na prijetno povabilo pionirjev šole »Prežihovega Voranca« radi odzvali, saj nas prav tako zanima, kako učenci napredujejo in kakšni so poprečni uspehi šole.

Kot ponavadi so nas sprejeli s šopki cvetja in dobrodošlico. Nato je sledil lep kulturni program z deklamacijami, petjem in folkloro.

Po programu smo si ogledali še okolico šole, ki vidoma in z vsakim letom postaja lepša in bogatejša.

Kolektiv šole nam je pripravil za tisti dan lep izlet v okolico Prekmurja in moram priznati, da iz leta v leto bolj spoznavam Prekmurje in njegove lepote.

Kosilo smo imeli v Turnišču v zelo okusno opremljenem gostišču, ki ga oskrbuje privatnik. Po kosilu smo se odpeljali v Bogojino ter si ogledali znamenito delo Plečnika v izredno bogati arhitekturi bogojinske cerkvice z značilnim stolpom, iz katerega je lep razgled na vse štiri strani Prekmurja.

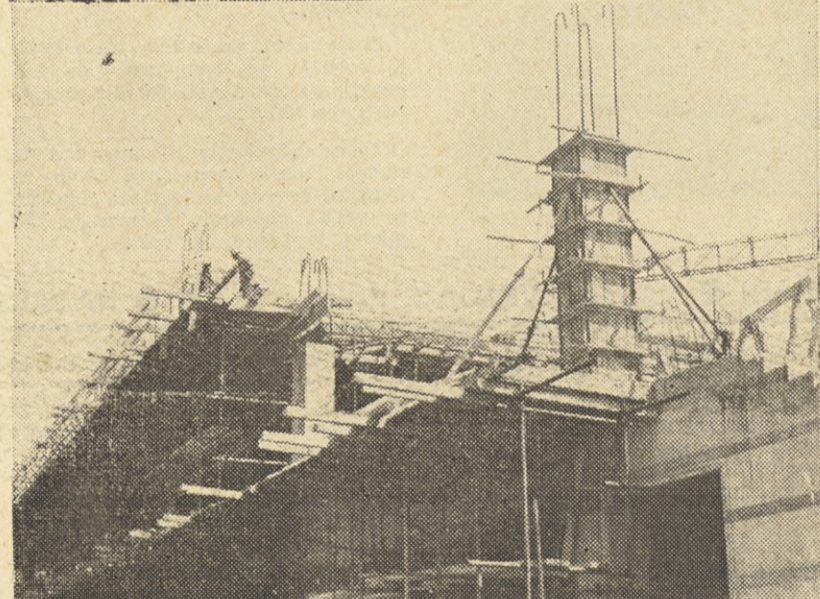
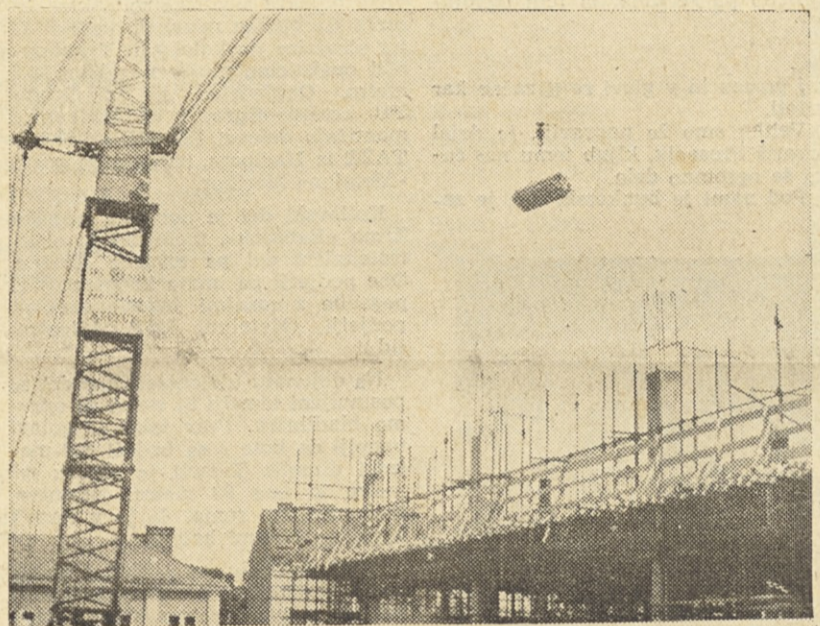
Po ogledu te lepe umetnosti smo se odpeljali v Martijance — Čarda, kjer je zgrajen nov motel, ki naj privablja tučje v Moravske toplice. Zgradba je čudovito opremljena. Ima moderno avtomatsko šeststozno kegljišče, katerega žal, nisem mogla preizkusiti, ker je bilo takrat tekmovanje podzvezne lige. Upam, da bom kdaj imela priložnost vreči po črnem asfaltu vsaj nekaj krogel. Restavracija s strešnim osebjem prijetno vpliva na popotnika, še bolj pa soba, ki je docela v prekmurmskem stilu, od slamnatega lestenca pa do mize in stolov. Tudi pili smo iz pravih prekmurjskih kupic in majolik. Postregli so nam z daleč naokrog znano črno kavo.

Zvečer smo se poslovili od prijetnega bistriškega kolektiva in se odpeljali proti Ljubljani polni novih vtisov naše lepe prekmurjske ravnice.

N. P.

Zgoraj: Na gradbišču Merkurja februarja letos. — Spodaj: Takole pa je danes

Takole sem jih ujel

Naše podjetje se imenuje Gradis

Naše podjetje ima zelo veliko poslovnih stikov z investitorji, dobavitelji, obrtniki, raznimi ustanovami kakor tudi s posamezniki. Dnevno napišemo stotine pisem, računov, obvestil, poročil — in s'koraj povsod navedemo tudi ime našega podjetja — Gradis.

Prav sedaj, ko smo sprejeli statut našega podjetja, je prav, da se dogovorimo za enotno pisavo imena našega podjetja.

Poglejmo najprej različne inačice pisave, kot jih doslej uporabljamo:

GRADIS

»GRADIS«

Gradis

»Gradis«

enkrat vse s pristavkom GIP, drugič brez njega. Potem pišemo še v drugih sklonih:

»GRADIS«-a,-u; »GRADISA«

»Gradis«-a;

»Gradis-a«, »Gradisa«.

Pristavka GIP nismo sklanjali, poznamo pa tudi primere, ko je bilo napisano GIP-a.

Pred časom smo vprašali znanstvenika, univerzitetnega profesorja, doktorja Antona Bajca za mnenje, kako se pravilno piše ime našega podjetja, ki izhaja iz kratice besed gradbena direkcija Slovenije; le-ta je delovala takoj po vojni.

Spomnil nas je na določila 93 c in 97 c Slovenskega pravopisa iz leta 1962 (str. 88, 91) in dejal, da se ime našega podjetja piše pravilno Gradis, Gradisa, brez narekovajev in po možnosti z malimi črkami ter v drugih sklonih brez ločilne črtice za obrazilo.

Za primer navajamo besedi Tomos (str. 1044) in celo Emzen (Mladinska knjiga; str. 1039); pač pa »Iskra« in »Lev« (hotel) za razliko od iskra in lev.

Pristavek GIP ali pa samo podjetje, bomo v tekstih izpuščali, navedli pa ga bomo bodisi v naslovu ali pa samo enkrat na začetku teksta. Tudi pisava z velikimi črkami naj bo omejena le za naslove (na primer glave dopisov).

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je pravkar izdala prvo knjigo slovarja slovenskega knjižnega jezika od črke A do črke H.

Prva knjiga ima nad 20.000 gesel obrazloženih na 850 straneh. Na strani 744 je med gesli tudi beseda gradisovec-vea, označena kot beseda iz vsakdanje govornice ljudi. Lahko nam je polaskano, da je pojem člana našega kolektiva že tako znan, da je dobil mesto v slovarju slovenskega knjižnega jezika.

Pomen besede gradisovec je v slovarju obrazložen takole: kdor je zaposlen pri podjetju Gradis (op.: torej z veliko začetnico, toda z malimi črkami in brez narekovajev); in dalje gradisovci (op.: z malo začetnico) so delali s pospešeno naglico.

Namen tega pisanja bi bil izpolnjen, če bi ves naš administrativni in tehnični kader v bodoče že zaradi spoštovanja svojega jezika pravilno uporabljal ime našega podjetja na številnih stikih z našimi sodelavci.

S. U.

Popravek

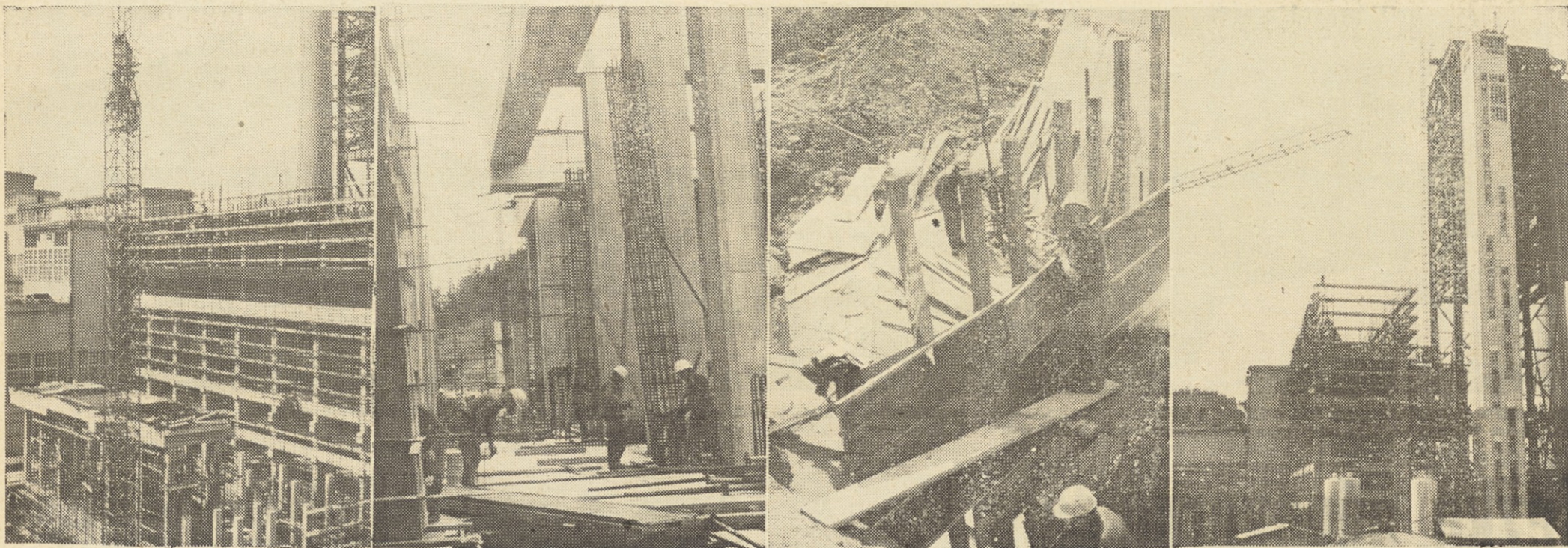
Pri objavi rezultatov izida volitev v organe samoupravljanja je bil v zadnji številki izpuščen projektivni biro.

Delavski svet v projektivnem biroju sestavljajo vsi člani in volijo samo predsednika.

Za predsednika je bil na prvi seji izvoljen inž. Vili Vodopivec.

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis Ureja ga uredniški odbor Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani — Izhaja mesečno

Z GRADBIŠČA ŠOŠTANJSKE TERMOELEKTRARNE. — Na prvi sliki vidimo, kakšna je bila sredi maja letos, na drugi je pogled na turbinsko mizo (temelje generatorja), na tretji je Franc Škrabl in na zadnji 72 m visok stolp za dvigalo ter 89 m visok jekleni stolp za kotel

Vse teče po planu

Na gradbišču termoelektrarne Šoštanj sredi maja 1970

Bil je lep spomladanski dan. Delavci na velikem gradbišču šoštanjke termoelektrarne so letos, verjetno prvič, visoko zavihali rokave, nekateri pa celo slekli srajce. Sonce je pripekalo. Še posebno vroče pa je moralo biti monterjem ogromne jeklene konstrukcije, na kateri je montiran ogromen kotel, ki sega do višine 89 metrov. Tudi gradbena dela niso v zaostanku. Končno pa se delo na tem ogromnem objektu sploh ne prekine.

S sektorskim vodenjem Vladom Prosenikom sva se z modernim dvigalom dvignila 90 metrov visoko, odkoder se nama je nudil nadvse zanimiv pogled na celotno gradbišče. Nenavajenemu višine je pogled navzdol sko-

raj grozen in v glavi se ti začne kar vrteti.

Veliko smo že napravili, je dejal tovariš Prosenik, kljub temu nas čaka še ogromno dela.

Pod nami je bunkerski del, je za-

čel naštevati. Sestavljen je iz velikih celic, v katerih bo prostora za 2850 ton premoga. Tu smo že gotovi z opaži in armaturo do kote +40. Predvidoma bomo na vrhu bunkerja do 15. junija.

Na objektu strojnica so gotovi temelji (turbinska miza) do kote +12 ter strojnica do kote +7. V kotlovnici opažujemo plošče na višini 20,5 metra. Opažujemo jih z Gradis YU nosilci. Ogrodje za kotlovnico montirajo delavci EM HIDROMONTAŽE iz Maribora, izdelala pa ga je »Metalna« Maribor.

Kotlovski del je dobavila nemška firma »Babcock«, turbinski in elektrotehnični del pa tovarna Siemens. Obe podjetji pa imata kooperacijske pogodbe z različnimi jugoslovanskimi podjetji (Metalna, IMP, Litostroj itd.).

Na dejnatu (dejonizacija vode) so postavljeni temelji in stebri za opremo hladilnika. Prav tako so gotovi temelji do kote 0 za bodoči 150-metrski dimnik. Temelj je globok 6,5 metra in ima 23 metrov premera. Naj omenimo samo, da je v temelju vgrajeno 1700 m³ betona.

Protiv šoštanju se v bližini starih dveh hladilnikov že dvigajo stebri pršilnih naprav novega 90-metrskega hladilnika.

Precej dela nas še čaka z ureditvijo pobočja, na trafoplatoju pa pripravljamo temelje za portale prostora zračnega stikališča.

Točno do roka je bil gotov tudi 72 metrov visok stopničasti stolp za dvigalo. Seveda je še vrsta manjših in večjih objektov, ki morajo biti gotovi do določenega roka.

Na gradbišču je zaposlenih od marca dalje 300 delavcev. Delajo v dveh izmenah po 12 ur, torej se delo na gradbišču sploh ne ustavi. Končno pa morajo biti vsa gradbena dela na glavnem pogonskem objektu gotova do konca leta 1970. Zato je

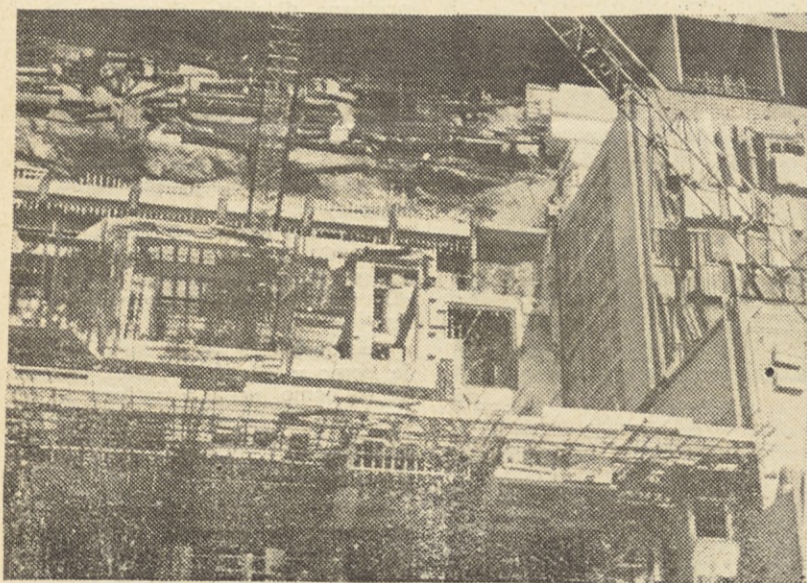
potrebno z delom hiteti in zopet hiteti.

Ob pogledu na Uršljo goro, Smrekovec in panoramo Šoštanja sva se pogovorila še o tem in onem in po nekaj minutah vožnje z dvigalom sva zope pristala na trdih tleh.

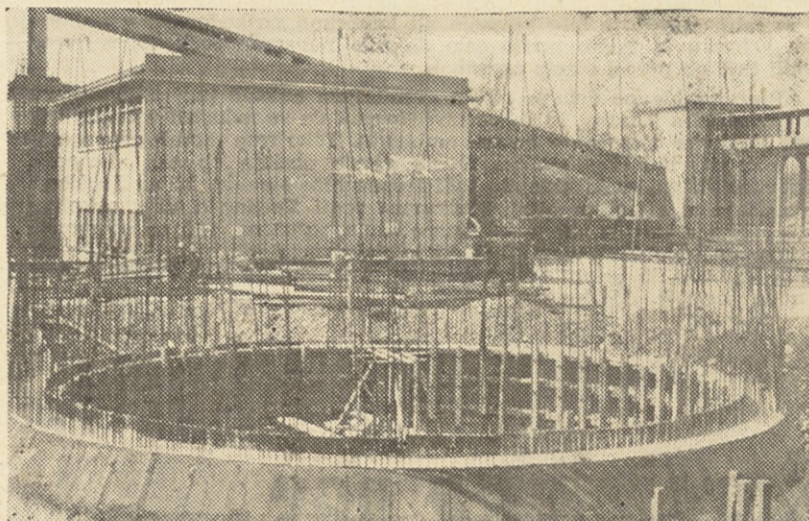
L. C.

Sektorski vodja Vlado Prosenik in Ivan Irner

Bunkerski del iz plitje perspektive

Temelj za 150 metrov visok dimnik je gotov do kote 0

NADALJEVANJA S PRVE STRANI ● NADALJEVANJA S PRVE STRANI ● NADALJEVANJA S PRVE STRANI ● NADALJEVANJA S PRVE

Plan 1970

— vrednost proizvodnje za 29
— vrednost čiste proizvodnje za 17
— čisti dohodek za 21

— osebni dohodek za 26
— skladi za 1
— režija poslovnih enot za 13
— režija podjetja za 8
ter da se bo povečalo
— število vseh ur dohodkov za 6
— število učinkovitih ur za 6
— število ur nadomestil za 6

Nadalje predvideva gospodarski načrt povečanje deleža čistega dohodka v vrednosti čiste proizvodnje od lanskih 31% in znižanje stopnje režije podjetja od 4,2% do 3,9%.

V letni gospodarski načrt niso zajeta dela, ki jih je naš kolektiv prevzel na avtocesti Vrhnika—Postojna v sklopu GAST.

Letni gospodarski načrt postaja vsako leto bolj pomemben samoupravni akt. V njem ne določamo samo predvidenega obsega in uspeha poslovanja, ampak tudi razna merila delitve, ki bistveno posegajo v ekonomske odnose znotraj kolektiva.

A. Bačar

Hitra cesta

— V Sloveniji se je v zadnjih 15 letih povečal promet za 18-krat, imamo pa že tudi toliko avtomobilov, da smo dosegli skoraj polovico evropskega povprečja.

— Strokovnjaki računajo, da bo Slovenija dosegla okrog leta 2000 v motorizaciji nivo razvitih evropskih držav, saj bo imel že vsak tretji Slovenec svoje motorno vozilo.

— Delež investicij v gradnjo novih cest pa se v Sloveniji kljub temu, da modernizacija zelo naglo narašča, postopno zmanjšuje. V vseh

prometnih investicijah je znašal leta 1956 delež cest 54,1 odst., v letu 1967 še 22,1 odst. Sicer pa vsi dobro vemo, da v zadnjih letih v SRS praktično nismo gradili nobene pomembnejše in večje nove ceste.

V nadaljnjem govoru je direktor cestnega sklada SRS ing. Lojze Blenkuš še poudaril, da se lahko samo z modernimi cestami uspešno vključimo v prostor razvitih evropskih dežel in preprečimo, da bi Slovenija postala prometno izoliran otok. Vrh tega pa lahko uspešno razvoj turizma prvenstveno zagotovijo moderne cestne magistrale. Zato se nikakor ne smemo zadovoljiti samo s skromnim odsekom od Vrhnike do Postojne, marveč je treba napeti vse sile, da bomo s čim krajšimi časovnimi presledki gradili tudi ostale odseke na hitri cesti Sentilj—Gorica. To velja zlasti za odsek Postojna—Razdrto ter Hoče—Levec, za katera so že pripravljene glavni projekti. Inž. Blenkuš je zaključil svoj govor s prepričanjem, da bomo že čez kakšno leto dni lahko prisostvovali podobni prireditvi na štajerskem kraku Hoče—Levec, ko se bodo začela dela tudi na tem pomembnem odseku hitre ceste Sentilj—Gorica.

Nato je spregovoril še predsednik občine Postojna Milan Fajdiga in orisal v kratkem govoru pomen hitre ceste Sentilj—Gorica za razvoj Postojne in okoliških krajev, ki so izrazito turistično področje in zato tem bolj odvisni od modernizacije našega

cestnega omrežja. Zatem je stopil pred mikrofon glavni direktor »Gradisa«, ing. Hugo Keržan, in se v imenu vseh podjetij, ki gradijo prvi odsek hitre ceste Sentilj—Gorica, zahvalil investitorju za zaupanje, ki ga je graditelj izkazal s tem, da jim je poveril gradnjo moderne štiripasovnice. Nato je ing. Keržan obljubil v imenu graditeljev, da bodo vložili v ta objekt vse svoje sposobnosti, izkušnje in znanje, tako da bo prvi odsek hitre ceste med Vrhniko in Postojno ne samo zgrajen res kvalitetno, marveč tudi v predvidenem roku, to je najkasneje do 1. novembra 1972.

Takoj zatem je ing. Blenkuš zaprosil predsednika izvršnega sveta Slovenije Staneta Kavčiča, naj sproži prvo mino na trasi. Predsednik Kavčič je stopil k sprožilni napravi in pritisnil na sprožilec. Takoj nato je ob zavijanju sirene zagrmela eksplozija in nekaj sto metrov v stran je eksplodirala mina.

Medtem ko se še ni razkidal oblak, ki ga je povzročila eksplozija mine, pa so po trasi že zaozari težki buldozerji znamke »Caterpillar« in začeli pred seboj porivati pravtace gore humusa in globljih zemeljskih plasti. Kljub deževnemu in vetrovnemu vremenu je slavnostni začetek del na prvi slovenski hitri cesti pri vseh navzočih vzbudil veselje in vedro vzdušje, saj smo slednjic vendarle dočakali »zeleno luč« na naši moderni cestni magistrali.

P.

Element	Izvršitev 1969	Plan 1970	Jug. (4:3)
2	3	4	5
I. Absolutne vrednosti			
vrednost proizvodnje	354.276.881	457.337.000	129
vrednost čiste proizvodnje	289.273.475	339.439.000	117
čisti dohodek	89.813.029	108.715.000	121
osebni dohodek (100%)	71.935.634	90.674.000	126
skladi	17.877.395	18.041.000	100—9
režija PE	40.585.376	145.880.000	113
režija podjetja	12.734.644	13.750.000	108
vse ure	9.397.058	10.000.000	106
efektivne ure	8.278.847	8.810.000	106
ure nadomestil	1.118.211	1.190.000	106
II. Kazalci			
vrednost čise proizvodnje na efektnost	34.94	38.53	110
čisti dohodek na uro	9.56	10.87	114
osebni dohodek na uro	7.66	9.07	118
skladi na uro	1.90	1.80	95
delež čistega dohodka v vred. čise proizvodnje	31.0	32.0	—
stopnja režije PE	13.5	13.5	—
stopnja režije podjetja	4.2	3.9	—

Vsa ta povečanja se nanašajo na absolutne vrednosti, povečanja na uro (kazalci) pa so v gospodarskem varstvu predvideni takole:

— vrednost čiste proizvodnje na efektivno uro za 10%,
— čisti dohodek na uro za 14%,
— osebni dohodek na uro za 18%.

Učimo se nemško

WIR LERNEN DEUTSCH (16. LEKTION)

Wir wiederholen »haben« und »sein«.

»HABEN«

Präsens

Ich habe keine Zeit
du hast kein Geld
er hat keine Kraft
wir haben kein Brot
ihr habt keinen Wein
sie haben keine Lust

Imperfekt

Ich hatte viel Zeit
du hattest wenig Geld
er hatte grosse Kraft
wir hatten genug Brot
ihr hattet etwas Wein
sie hatten grosse Lust

Perfekt

Ich habe eine gute Idee gehabt
du hast einen neuen Plan gehabt
er hat grosses Glück gehabt
wir haben einen schönen Tag gehabt
ihr habt eine ruhige Nacht gehabt
sie haben einen kalten Winter gehabt

Futur

Ich werde keine schlechte Idee haben
du wirst keinen guten Plan haben
er wird kein grosses Glück haben
wir werden keinen sonnigen Tag haben
ihr werdet keine dunkle Nacht haben
sie werden keinen heissen Sommer haben

»SEIN«

Präsens

Ich bin zu Hause
du bist im Büro
er ist in der Fabrik
wir sind im Geschäft
ihr seid auf der Strasse
sie sind auf dem Markt

Imperfekt

Ich war nicht zu Hause
du warst nicht im Büro
er war nicht in der Fabrik
wir waren nicht im Geschäft
ihr wart nicht auf der Strasse
sie waren nicht auf dem Markt

Perfekt

Ich bin im Theater gewesen
du bist in der Kirche gewesen
er ist auf der Post gewesen
wir sind im Garten gewesen
ihr seid auf dem Weg gewesen
sie sind auf dem Schiff gewesen

Futur

Ich werde im Zimmer sein
du wirst zu Hause sein
er wird auf der Reise sein
wir werden in Frankfurt sein
ihr werdet am Meer sein
sie werden in der Küche sein

Das Bild von der Wohnung (Wohn- und Arbeitszimmer)

Das Wohnzimmer hat vier Wände. Die Fenster gehen zur Strasse. In der linken Ecke des Wohnzimmers steht neben der Tür das Sofa. In der Mitte der Hinterwand erblicken wir den Glassehrank mit schönen Gläsern und Porzellan. An der rechten Wand steht in der Ecke das Klavier mit einer kleinen Stehlampe. Im Vordergrund sehen wir einen grossen Lehnstuhl mit zwei kleinen Tischen. Auf dem rechten steht der Radioapparat, auf dem linken Tisch sehen wir eine Aschenbecher. In der Mitte des Wohnzimmers steht der Speisetisch mit sechs Stühlen. Auf dem Fussboden in der Mitte des Zimmers liegt ein grosser, bunter Teppich.

Im Arbeitszimmer steht der Schreibtisch des Vaters. Rechts steht das Telefon oder der Fernsprecher. Darauf (auf dem Telefon) liegt der Hörer und davor (vor dem Hörer) ist eine Scheibe mit zehn Ziffern. Damit (mit den Ziffern) wähle ich die Nummer, wenn ich telefonieren oder anrufen will. Schreibpapier und Briefumschläge liegen auf dem Schreibtisch. Daneben (neben dem Schreibtisch) sehen wir Vaters Schreibmaschine. Hinter dem Schreibtisch steht ein Bücherregal.

Die Wohnung hat eine Zentralheizung, die das ganze Haus warm macht. Statt der Ofen befinden sich Heizkörper oder Radiatoren. In den Heizkörpern fliesst heisses Wasser. Dieses kommt aus dem Kessel im Keller.

Wir bilden neue Wörter:

bei — dabei
für — dafür
hinter — dahinter
an — daran
auf — darauf

mit — damit
nach — danach
neben — daneben
aus — daraus

von — davon in — darin
vor — davor
zwischen — dazwischen
über — darüber
unter — darunter

(Te besede imenujemo pronominalne prislove, ki jih uporabljamo namesto samostalnika v zvezi s predlogom, toda samo za stvari, nikoli za osebe!) Na primer: **Schreibt der Lehrer mit der Feder?** Ja er schreibt **damit**. **Sprechen wir von der Reise?** Ja wir sprechen **davon**. **Hier ist ein Tisch, Bücher liegen darauf** (namesto »auf dem Tisch«). **Med dvema samoglasnikoma stoji črka »r«**. **Im Zimmer sind Wände und Bilder hängen daran**. **Hier ist ein Schrank und ich habe meine Wäsche darin** (in dem Schrank). **Im Zimmer ist ein Spiegel und ein Mädchen steht davor** (vor dem Spiegel). **Hier ist mein Glas, ich trinke Wasser daraus** (aus dem Glas).

(Ti pronominalni prislovi napravijo stavek krajši in hitrejši, pa tudi lažji!)

Der erste Fall (prvi sklon) **auf die Frage: Wer oder Was** (kdo ali kaj).

Der vierte Fall (četrty sklon) **auf die Frage: Wen oder Was** (koga ali kaj).

Der erste Fall — der Werfall, der vierte Fall — der Wenfall.

Der Schüller grüsst den Lehrer.
Der Arzt besucht den Kranken.
Der Direktor fragt einen Arbeiter.
Der Knabe suchte seinen Freund.
Die Mutter hat den Sohn geliebt.
Die Tochter wird den Vater holen.

Wenfall — männlich

Der Grossvater raucht die Pfeife.
Die Dame hat die Handtasche gekauft.
Das Kind wird die Sprache lernen.

Wenfall — weiblich

Die Köchin kocht das Mittagessen.
Das Lehrmädchen hat das Kleid geholt.
Der Arbeiter wird das Motorrad kaufen.

Wenfall — sächlich

Der Maler hat die Bilder gemalt.
Der Schuster wird meine Schuhe machen
Der Bauer verkaufte seine Schweine.

Wenfall — Mehrzahl

Wörter (besede):

die Kraft — moč, sila
die Lust — veselje
genug — dovolj
die Idee — ideja
der Plan — načrt
das Glück — sreča
rubig — miren
sonning — sončen
der Markt — trg
der Keller — klet
das Porzellan — porcelan
der Vordergrund — ospredje
die Asche — pepel
der Aschenbecher — pepelnik
der Teppich — preproga
der Hörer — slušalo
die Scheibe — plošča
wählen — izbrati

der Briefumschlag — ovitek
die Heizung — kurjava
statt — namesto
der Heizkörper — radiator
der Kessel — kotell
das Geschäft — trgovina, trgovsko opravilo
der Briefbogen — pisemski papir
die Rede — govor
reden — govoriti
der Knopf — gumb
der Hebel — vzvod
der Redner — govornik
der Kranke — bolnik
nennen — imenovati
das Kleid — obleka
der Maler — slikar

„Rad bi bil strojnik...“

Pripeljali so ga v pisarno na gradbišču trgovske hiše »Merkurja« v Mariboru. Mlad fant, zdrav in močan. Stal je sredi pisarne, s čelado na glavi in nekoliko radovedno gledal zdaj tega zdaj onega.

»Rad bi postal strojnik, Stroji me zanimajo«, je povedal med drugim mladi delavec Josip Mihin, doma iz Radovec, kakšnih 7 km od slovensko-hrvaške meje blizu gradu Borl.

»Kako dolgo si v podjetju?«, sem ga vprašal.

»Stiri mesece. Prej sem bil v vojski. Tam sem se izučil za šoferja. V Kraljevu sem bil 4 mesece na tečaju, kjer so me usposobili za šoferja vseh kategorij, razen za avtobuse.«

»In kje zdaj delaš?«

»Kakor je pač. Zdaj tu, zdaj tam. Nekoliko pomagam pri mešalcu, pri silosu ali pri konzolnem dvigalu.« In spet je dodal, da bi ga zelo veselilo delati na stolpnem žerjavu.

»Bomo videli, morda te bomo vzeli v kak tečaj«, se je v pogovor vmešal prijatelj Lojze. »Ampak, da veš: če ne boš priden, če se ne boš učil in če ga boš kaj polomil, boš kar hitro pospravil svoje stvari.«

»Saj vem, da moram biti priden. Tudi v vojski ga nisem smel prav nič lomiti...«

»Vojska je vojska! Gradis ni vojska«, je odvrnil Lojze in hotel s tem povedati, da v civilnem življenju pač ni mogoče vpeljati takšne discipline, kot jo imajo v vojski.

»Mihin ima tudi očeta pri nas. Že 15 let dela kot tesar v Gradisu. In sin bo — tako vsaj kaže — kar dovolj resen in priden«, ga je nekdo vzel v zaščito.

»No, če je tvoj oče naš delavec, potem je to kaj drugega«, se je omeščal Lojze. »Bomo videli, bržko: ne boš šel jeseni v tečaj. Ampak kljub temu boš moral biti zelo marljiv. Ne boš postal strojnik v enem ali dveh mesecih. Nekaj mesecev se boš učil v tečaju. Potem se boš precej časa priučeval in praktično delal na gradbiščih. Potem boš opravljal izpite in pokazal, česa si se naučil v tečaju in v praksi. In potem boš — če se boš izkazal — šel v nadaljnje tečaje.«

»Pa imaš opravljeno osemletko?«, sem spet vprašal mladega delavca.

»Seveda jo imam.«

»Ampak strojnik se mora precej učiti. Veliko mora znati. Ne more biti strojnik vsakdo in kdorkoli. Ali veš to?«

»Vem, seveda vem«, je odvrnil mladi Mihin.

Potem se je poslovil in spet odšel iz pisarne na gradbišče.

se za novega upravnika navedenega doma imenu tov. Jožeta Bitenca.

14. Delavski svet podjetja daje soglasje k odplačanemu prenosu pravice uporabe na parc. št. 109/3 gozd in 88/2 v približni izmeri 1350 kvadratnih metrov za znesek 20,00 din za kvadratni meter zemljišča lesno industrijski šoli v Škofji Loki.

15. Vlogi za dotacijo sindikalnemu odboru podjetja in športnemu društvu Gradis se bosta obravnavali na prihodnji seji. K predračunu stroškov sindikalnega odbora je priložiti potrebno dokumentacijo.

16. Na vlogo Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani, da se predlaga za to sodišče sodnika porotnika, ugotavlja delavski svet, da imamo na področju Ljubljane že dva sodnika zoročnika pri raznih sodiščih. Iz navedenega razloga se naše kadre ne bi moglo še dodatneje obremenjevati.

17. V zvezi s predložitvijo urbanističnega plana skupščine občine Poreč za postavitev hotelskega objekta na vrtu počitniškega doma v Poreču sklene delavski svet, da se istočasno z odkupom zemljišča reši vprašanje odkupa zgradbe in ostalih objektov na predmetnem zemljišču, ali pa, da občina Poreč nudi našemu podjetju v ameno za to zemljišče novo lokacijo za novo stavbo na komunalno urejenem zemljišču na področju Poreča.

18. Na podlagi 28. in 70. člena statuta GIP »Gradis« sklene delavski svet podjetja, da se lahko ustanovi posebna enota v sestavi podjetja za izvajanje tistih del pri avtocesti Vrhnika—Postojna, katera bi morala v okviru GAST opraviti podjetje »Tehno gradnje«. Enota se formira z enakimi pravicami in dolžnostmi, kot jih imajo tudi ostale poslovne enote v sestavi Gradisa. Kadre, stroje in drugo opremo bo preskrbelo podjetje »Tehno gradnje« s tem, da sprejme kadre GIP »Gradis« v delovno razmerje.

Strokovne službe so dolžne pripraviti vse potrebno za formiranje enote po gornjih smernicah in po določilih 29. do 35. člena našega statuta.

Overovatelj:

Ivo Leben
Janko Košir

Predsednik DS podjetja:

ing. Saša Skulj

Važnejši sklepi organov upravljanja poslovnih enot

■ Gradbišče Koper — 35 seja delavskega sveta:

— S tajnim glasovanjem so izvolili za predsednika delavskega sveta poslovne enote tov. Niko Malalan, za namestnika predsednika pa Jožeta Ferfolja.

— V odbor za pripravo predlogov in organizacije volitev v komisije, ki so predpisane po novem statutu GIP »Gradis«, so izvolili:

Marija Mrak

Anton Franderajh

Nika Malalan

Jože Zabkar

Alojz Lovšin

Marjan Golc

— V odbor, ki bo organiziral volitve v komisije, pa:

Vlado Umek

Sonja Orlovič

Ivan Zore

■ Gradbeno vodstvo Ravne na Koroškem — 1. redna seja delavskega sveta:

— Za predsednika delavskega sveta poslovne enote Ravne na Koroškem so glasno izvolili Karla Ficka, za namestnika pa Ivana Hrvatskega.

— Izvoljena je bila kandidacijska komisija za predlaganje kandidatov v izvršilne organe delavskega sveta poslovne enote in sicer:

Marjan Berčič

Anton Sampl

Karel Ficko

Feliks Kvar

Anton Zaletelj

Ivan Grabner

— Ob izplačilu osebnih dohodkov za mesec maj 1970 so razdelili 20 % gibljivega dela.

■ Strojno prometni obrat Ljubljana — IV. seja sveta samostojne obračunske enote:

— DS je imenoval komisijo, ki bo pripravila predlog za boljše stimuliranje šoferjev po delu.

V komisijo se imenujejo:

Oto Trobentar
Božidar Zevnik
Emil Pečar
Ludvik Uršič
Anton Stanonik
Franc Jerkič

— Potrdi se plan investicijskih popravil. Za generalna popravila je planiranih 2.499.000,00 din sredstev. Za srednje popravilo je planiranih 870.000,00 din sredstev, tako da znašajo skupni plani denarnih sredstev za 4.439.000,00 din

Sklad skupne uporabe so razdelili:

	din
1. Dotacija sindikalni podružnici	45.500,00
2. K — 15 za leto 1970	55.000,00
3. Prispevek 8 %	2.000,00
4. Velesojem	1.000,00
5. Podpora članom	20.000,00
6. Darila 50 in 60 letnikom	10.000,00
7. Za gradnjo samskega doma	25.000,00
8. Prenos za stanovanjska sredstva	85.000,00
9. Razno (venci itd.)	5.000,00
Skupaj	248.500,00

— Plan proizvodnje za leto 1970 je določen na 22.000,00 v letu 1970 se bodo iz poslovnega sklada za investicije in osnovna sredstva nabavila naslednja osnovna sredstva:

II. Kvartal:

— Avto »Furgon« 1600 super B IMV za pokretno servisno dejavnost za žerjave

— 2 kom zračne mazalnice za mazanje kaminov in strojev

— 1 kom ročni električni stroj za rezanje žičnih vrvi

— 1 kom verižno dvigalo 500 kg

— 1 kom loščilec za parket

III. kvartal

— vrtni stroj kotni do ϕ 10

— vrtni stroj do ϕ 13 za žerjavno progo

— 6 kom hidravlične dvigalke 5, 10, 15 ton

— računski stroji 4 operacijami

— stroj za rezanje profilov na avtoplaščih

IV kvartal:

— dinamometer do 10 ton za žerjave

— ročni brusilni stroj

Skupna sredstva za nabavo osnovnih sredstev znašajo 155.532 din. Ostanek sredstev v višini 119.468 din se porabi postopoma za izdelavo načrta in priprave za dve avtopralnici v Ljubljani in Mariboru.

— Z ozirom na nastale potrebe po novih delavcih v tehnični in finančni službi obrata se razpišejo nova delovna mesta:

— za finančno službo — dve delovni mesti z dokončano srednjo ekonomsko šolo

— v tehnični službi;

eno delovno mesto — strojnega tehnika, ki bi delal v vzdrževalni službi

eno delovno mesto — elektrotehnika za delo v žerjavni skupini in eno delovno mesto električarja za žerjavno skupino ter več delovnih mest buldozeristov, bageristov in žerjavovarjev.

— Glede na prometne nezgode in karambole, ki so se pričeli pojavljati pogosteje in to predvsem pri določenih šoferjih se sklene, da z ozirom na način zavarovanja, ki ga ima podjetje z zavarovalnim zavodom — odbitna franšiza, da se za vsak prvi primer ta franšiza ne zaračuna šoferju ali strokovnjaku

Ali je uporaba čelade res odveč

Đuro Hozjak je болоval za poškodbo pet dni, ker se je prislonjen ploh na zid »premaknil« (!?) padel imenovanemu na glavo in ga poškodoval.

KAJ MENITE, ALI TUDI V TEM PRIMERU NE BI BILA PO-TREBNA NOŠNJA ČELADE?

Stjepan Antolek je za poškodbo болоval pet dni.

Poškodovani je s tesarji razopaževal stene. Ker je bil opaž primrznjen na beton, se je le-ta sunkovito odvojil od stene in takrat se je imenovani udaril s ročajem orodja v glavo.

ALI NE BI ČELADA UBLAŽILA UDARCA?!

Andrija Kranjec je болоval za poškodbo 11 dni, ker se je vrv odpela in ga udarila po glavi ter mu presekala kožo.

Pri nakladanju betonskega garažnega okvira na prikolico kavelj ni bil pravilno pripet in varnostna zaponka prekrita. To je bil vzrok, da se je kavelj snel.

ALI BI LAHKO PRIŠLO DO POŠKODBE, ČE BI SE DELAVEC PREPRICAL, ALI JE KAVELJ PRAVILNO ZAPET IN ZAPONKA PREKRIVA KAVELJ IN ČE BI PRI TEM DELU UPORABLJAL ČELADO?!

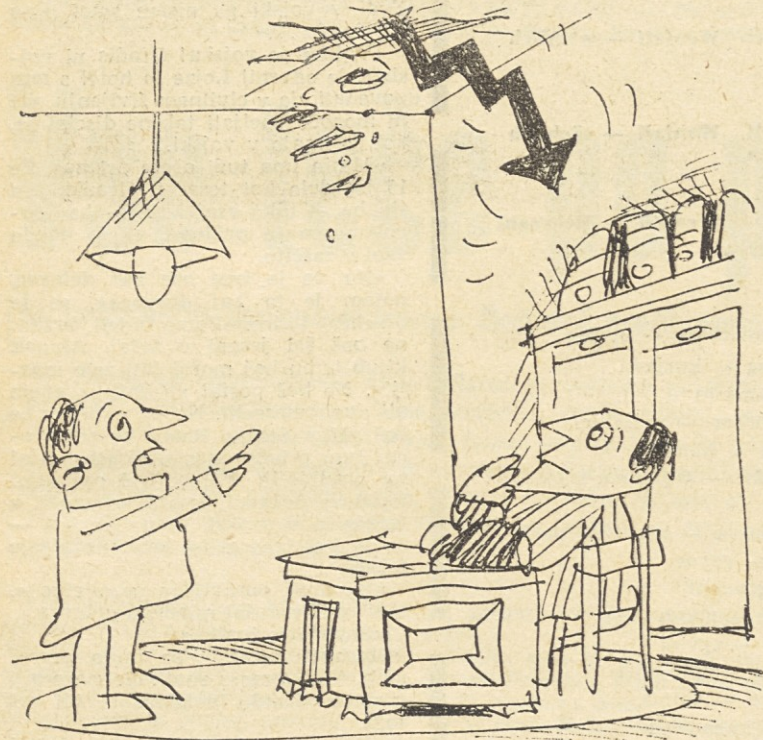
Veljko Lepir je болоval za poškodbo šest dni, ker ga je pri odpiranju udarila po glavi stranica od tovornega avtomobila.

VEČ PREVIDNOSTI IN ČELADA NA GLAVI NE BI BILA ODVEČ!

Wiljem Recek je болоval za poškodbo pet dni.

Pri opaževanju stene je padel ploh s stolice in ga udaril po glavi. ALI BI BIL UDAREC MANJŠI, ČE BI IMENOVANI NOSIL ČELADO?

Tovariš, pomisli, da gre za tvoje zdravje in življenje, zato ne izpostavljaj sebe in drugih v nevarnost in vedno ter povsod nosi čelado.

- Obljubili so nam večji osebni dohodek. . .
- Strela naj me ubije, če kdaj obljube nisem izpolnil!

OB DVAJSETLETNICI ŠPORTNEGA DRUŠTVA GRADIS

Četrto mesto v državi

V letošnjem letu praznujemo poleg 25-letnice obstoja podjetja Gradis tudi 20-letnico športnega društva Gradis. Leta 1950 je bil ustanovni občini zbor športnega društva, na katerem je bilo sklenjeno, da bo društvo organiziralo v celotnem podjetju naslednje športne panoge: nogomet, plavanje, odbojko, namizni tenis, šah, lahko atletiko, tenis, smučanje, planinarstvo, kegljanje, rokomet in hokej na travi. Prvi predsednik društva je bil že pokojni ing. Živko Šumer, podpredsedniki društva pa so bili: Herman Slamič, inž. Hugo Keržan in pokojni ing. Boris Pipan.

Sportna aktivnost v podjetju je od ustanovitve pa do danes ostala samo ob vsakoletnih športnih igrah, letnih in zimskih v Gradisu in športne igre gradbincev.

Edina športna panoga, ki je ostala aktivna v vseh dvajsetih letih, je bilo kegljanje. Tako obstaja danes v podjetju KK Gradis, ki ima moško, žensko in mladinsko ekipo.

Znano je, da smo imeli v kletnih prostorih upravne zgradbe sedanje centrale podjetja do leta 1964 štiri-stezno kegljišče, na katerem je imel kegljaški klub vse možnosti, da je vključeval v članstvo kluba vse, ki so se zanimali za kegljaški šport. Poleg tega smo imeli na razpolago dovolj terminov za treninge, za organizacijo vseh tekmovalj v republiškem in državnem merilu.

V obdobju od leta 1956 do leta 1964, ko smo imeli lastno kegljišče, smo dosegali tudi lepe uspehe pri vseh tekmovaljih. Z ukinitvijo kegljišča pri Gradisu pa so vse prej našteje možnosti v glavnem odpadle in moramo celo odklanjati nove kandidate, ki bi hoteli pristopiti v društvo.

Naše kegljačice na 8. mestu

V Crikvenici oz. nad njo ob magistrali je sezidan nov krasen in modern hotel z vsem komfortom, ki si ga lahko zamisli dokaj petični tujec. Od tu je krasen razgled na plavo morje in res si v tem domu lahko (seveda če imate na razpolago sredstva, posebno pa še devize), privoščite miru, ugodja in zabave.

Na žalost si nismo utegnile nagledati lepot, ker smo morale biti zbrane na kegljišču, kjer je bilo prvenstvo pod budnim očesom našega trenerja Pavleta.

S tem, da smo gosti na tujem kegljišču, plačujemo urno najemnino v višini 13 din od steze. Ker pa primanjkuje v Ljubljani kegljišč, imamo tedensko na razpolago samo en dan za treninge. Seveda je s tem onemogočeno vrhunskim tekmovalcem in tekmovalkam v klubu, da bi imeli dovolj treninga in si pridobili kondicijo ter izboljšali kvaliteto.

V zadnjih letih so bili naši uspehi poprečni, toda še vedno zadovoljivi v primerjavi s tistimi kegljaškimi klubi, ki so imeli svoja kegljišča. Izredne uspehe so dosegali posamezniki ali pari na republiških in državnih prvenstvih. V klubu imamo tudi člana Jožeta Farkaša, ki je stalni član državne reprezentance.

USPEH MOŠKE EKIPE NA XIX. DRŽAVNEM PRVENSTVU

V mesecu maju 1970 je bilo v dveh sobotah in nedeljah na kegljiščih Maksa Perca in Alpe-Adria državno prvenstvo moških ekip. Na tem prvenstvu je sodelovalo kar 24 ekip iz vseh republik. Čeprav je bil favorit za prvo mesto KK Triglav iz Kranja,

ta klub ni dosegel najboljših rezultatov niti na kegljišču Maksa Perca, niti na kegljišču Alpe-Adria. Toda kljub temu je osvojil prvo mesto. To pa zato, ker KK Medveščak iz Zagreba, ki je bil prvi na Maksu Percu z rezultatom 5448 podrtih kegljev, ni dosegel dobrega rezultata na Alpe-Adria (5017 podrtih kegljev). Nasprotno pa KK Poštar iz Splita, ki je bil prvi na Alpe-Adria z rezultatom 5149, ni dosegel dobrega rezultata na kegljišču Maksa Perca (5227 podrtih kegljev). KK Triglav je dosegel dva dobra rezultata (5144 in 5434) na obeh kegljiščih in tako postal državni prvak. Naše moštvo v sestavi: Suštar Janez, Rupar Janez, Praprotnik Ivo, Janša Vinko, Farkaš Jože in Zdešar Dore je doseglo na Maksu Percu tretje mesto s 5314 podrtimi keglji in na kegljišču Alpe-Adria šesto mesto s 4987 podrtimi keglji. Skupno smo torej podrli 10.301 kegelj, kar nam je prineslo četrto mesto na državnem prvenstvu.

Na kegljišču Maksa Perca je dosegel naš kegljač Janša Vinko od 144 nastopajočih kegljačev tretji najboljši rezultat z 946 podrtimi keglji, kar je vsekakor zelo lep uspeh, če pomislimo, da so nastopili najboljši kegljači iz države.

Gradisov uspeh je toliko pomembnejši, ker smo na državnem prvenstvu pustila za seboj razen Triglava vse slovenske klube, ki imajo lastna kegljišča (Jesenice, Konstruktor, Celje, Ljubljana-Center, Brnik) in celo KK Grmoščico iz Zagreba, ki ima zelo moderno šeststezno kegljišče in je bil ta klub vedno naš najnevarnejši nasprotnik iz Hrvaške.

KK Gradis si bo v bodoče še bolj prizadeval, da bi dosegel lepe uspehe posebno, ker se v moško ekipo vključujejo vedno mlajši perspektivni člani kluba. Anton Martinšek

Ljubo in nam v opravičilo pa moram povedati, da so prav posameznice, ki so dosegle visoke rezultate, trenirale na tem kegljišču že prej in prav gotovo so ti predhodni nastopi vzrok za tako visoke rezultate.

Prvo mesto so dosegle »Kovinarke« iz Stor, drugo mesto je zasedla ekipa »Medveščak« iz Zagreba, tretje mesto pa ekipa Ljubljana Center. Kot mi je znano, uradnih razglasitev rezultatov še ni bilo, ker so se uradno zadolženi sodniki »uradno motili« v škodo slovenskih ekip.

Takoj po končanem tekmovalju me je »vzorna šoferka« Francka odpeljala poti Ljubljani, ker so že črni oblaki grozeče drveli proti Crikvenici. N. P.

Sklepi organov samoupravljanja

DS podjetja

SKLEPI

I. seje delavskega sveta podjetja, ki je bila dne 12. maja 1970 v Ljubljani.

1. Za zapisnikarja se izvoli Nuša Piškur (centrala), za overovatelja zapisnika Leben Ivo (Biro za projektiranje) in Janko Košir (KO Ljubljana).

2. V verifikacijsko komisijo so bili izvoljeni tovariši: Leopold Ilovar kot predsednik, Janko Štarič in Marjan Primožič kot člana.

3. Poročilo predsednika volilne komisije o izidu volitev se vzame na znanje.

4. Poročilo verifikacijske komisije se vzame na znanje in potrdi se mandat novoizvoljenim članom delavskega sveta podjetja.

5. Sprejme in potrdi se poslovnik o delu organov upravljanja s tem, da se vnese v pravilnik določilo, da prejmejo predsedniki kolektivnih izvršilnih organov letni honorar v višini 100 din.

6. Imenuje se volilna komisija za izvolitev predsednika delavskega sveta podjetja v sestavi: Vincenc Gartner, Franc Arlič, in Ljuba Tarman.

Za predsednika delavskega sveta podjetja je bil izvoljen ing. Saša Skulj (gradbeno vodstvo Ljubljana), za namestnika predsednika pa tov. Oto Roškar (gradbeno vodstvo Maribor).

8. Izvoli se kandidacijska komisija za predlaganje kandidatov za izvršilne organe delavskega sveta podjetja v sestavi: Marjan Berčič, Janko Košir, Ljuba Tarman, Janko Štarič, Alojz Zorec, Marjan Primožič in Leopold Ilovar.

9. Gospodarski načrt podjetja za leto 1970 se sprejme in potrdi, kot je bil predložen.

10. Delavski svet sprejme poročilo, ki je bilo sestavljeno dne 8. 5. 1970, in se strinja s popravki oz. predlogi, ki so bili dani v tem poročilu.

Nadalje sprejme sklep, da se v pravilniku o spominskih darilih določi kot darilo: za 10 let zapesna ura, za 15 let 1.000 din, za 20 let 1.500 din, za 25 let 2.000 din. Delavski svet bo pravilnik v dokončnem besedilu sprejel na naslednji seji s tem, da se v pravilniku določi tudi oblika pismenega priznanja za določeno dobo let pri podjetju.

11. Delavski svet podjetja potrdi končne obračune pogodbenih del s firmo »Unversale«, Wien, in sicer:

— po prijavi o zaključnem poslu št. 4:

Skupna vrednost izvršenih del z dne 13. 2. 1970 je 1.408.964,00 Sch. Neto devizni priliv v višini 102.761,19 Sch se prenese na devizni račun matičnega podjetja v dobro poslovnega sklada;

— po prijavi o zaključnem poslu št. 5:

Skupna vrednost izvršenih del z dne 16. 2. 1970 je 1.821.421,00 Sch. Neto devizni priliv v višini 216.326,45 Sch se prenese na devizni račun matičnega podjetja v dobro poslovnega sklada;

— po prijavi o zaključnem poslu št. 6:

Skupna vrednost izvršenih del z dne 17. 2. 1970 je 366.768,00 Sch. Pri končnem obračunu odtegnjeni znesek 5.000 Sch za pokritje stroškov popravila kvalitetne pomanjkljivosti se odobri in se pri NF vložijo prijave za odpis neporavnane terjatve. Neto devizni priliv v višini 10.758,74 zmanjšan za odpis 5000 Sch se prenese na devizni račun matičnega podjetja v dobro poslovnega sklada.

12. Delavski svet podjetja se strinja z istopom iz člansiva poslovnega združenja »Smelte«, Ljubljana.

13. Razreši se dolžnosti upravnika počitniškega doma Ankaran tov. Alojza Točaja ter

ku, za vsak nadaljnji primer pa se bremeni povzročitelja nastale škode.

— Na predlog več članov obrata se sklene, da se v bodoče nabavljajo kvalitetnejši delovni čevlji, ker so sedanji slabo izdelani in se zato hitreje izrabijo.

— Ludviku Sitarju - žerjavistu, ki obiskuje večerno srednjo tehnično šolo strojne stroke, se na njegovo prošnjo za skrajšani delovni čas ugotovi. Ta sklep velja za šolsko leto 1969/70. Delovni čas se mu skrajša za dve uri dnevno. V letu 1970/71 naj se imenovane-mu preko Centra zaizobraževanje posreduje za odobritev štipendije.

Ta Gradisov upokojenec je pa zelo sumljiv. Vsak dan si namreč kupi po 10 dkg govedine!

Skoraj 20 let pri malti

Na gradbišču novega objekta »Prehrane« in »Modne hiše« v Mariboru smo opazili pri mešalcu malte starejšega, vendar še kar čilega, krepkega delavca. »Malo se pogovorita«, je namignil Lojze. Seveda sem takoj vzel beležnico v roke.

»Kako vam je ime?«
»Jakob Hriberšek.«
»Ste že dolgo pri podjetju?«
»O, kar 19 let. Prihodnje leto bom imel pri Gradisu že 20 let staža.«
»Kje pa ste začeli delati?«
»V Kidričevem, ko smo gradili novo tovarno glinice in aluminija,« je odvrnil strojnik Hriberšek.

Potem sva prešla na njegovo delo. Povedal je, da skoraj povsod dela pri mešalcu malte.

»Naš Hriberšek se je kar specializiral za to delo«, se je nekoliko pošalil sektorski vodja.

»Saj je to res, vedno sem pri mešalcu malte«, je pritrdil.

»Kje pa živite?« sem ga spraševal naprej.

»Rojen sem v Podlehniku, v Halozah. Zdaj pa živim v Gruškovju«, je pripovedoval.

Povedal je, da se vsak petek odpelje z avtobusom domov. Potem preživi soboto in nedeljo doma, pri ženi in znanjih.

»Kako pa živite od ponedeljka do petka? Je hrana dobra? In kako ste zadovoljni v samskem domu?«

»No, hrana v menzi je včasih dobra, včasih malo slabša, ampak v glavnem se ne morem pritožiti«, je razlagal. »Posteljo pa imam v samskem domu. Štirje smo v eni sobi, dva sva oženjena, dva pa še ledig.«

»Koliko pa plačate za hrano in stanovanje?«

»Tega pa res ne vem točno. Saj nam vsak mesec odtegnejo pri plačji«, je odvrnil.

»Je kakšna razlika med današnjimi časi in tistimi, ko ste prišli v Gradis?«

»O, seveda je. Takrat smo spali v lesenih barakah. V enem prostoru nas je bilo po 10, 12 in še več. Spali smo tudi kar na slamaricah. Zdaj že dolgo ni več slamaric v naših samskih domovih. Ampak mladi delavci tega sploh ne vedo, oni sploh nimajo pojma, kako smo včasih živeli in kaj vse smo preživeli.«

»Kako pa ste zadovoljni s strojem, z mešalcem«, sem se zanimal.

»O, kar dober je.«

»Je Gradisov?«

»Gradisov.«

»Kako dolgo pa bo vzdržal? Kaj mislite?«

»Tega pa ne vem«, je odvrnil. »Kolikor bo delal, bo delal.«

»Kaj pa, če se začne kaj zatikati in nagajati?«

»Če vidim, da bo kaj narobe, potem takoj javim. Potem že šef vse uredi, kar je treba: ali pride mehanik, da popravi napako ali pa je treba pripeljati nov mešalec.«

Ob slovesu, ko sem skromnega delavca povprašal po željah, je odvrnil, da si želi, da letos ne bi bilo toče. Pred kratkim je Haloze že prvič nekoliko ogrozila prva toča, ki pa k sreči še ni povzročila kdo ve kako hude škode. Seveda pa se ljudje v teh krajih — kot tudi drugje — zelo boje toče, ki jim v nekaj minutah lahko uniči ves pridelek in s tem vse, kar so ustvarili v dolgih urah, tednih in tudi mesecih vztrajnega dela, s krvavimi žulji in v potu obraza.

Stanko Meton - 60-letnik

15. maja letos je obhajal 60 let življenja Stanko Meton, VK tesar, zaposlen v koprski enoti.

Ko se je zasidral Gradis na Koprskem, je bil Stanko med prvimi, ki so se pridružili našemu kolektivu.

Tudi danes, ko si je naložil že sedmi križ, še vedno neumorno dela, četudi trdi, da je že izmučen in da si želi pokoja.

Kot visoko strokoven tesar je sodeloval pri gradnji vseh koprskih objektov, ki jih je gradilo podjetje in nešteto krat pomagal z navetimi mlajšim pa tudi starejšim izkušenim delovodjem.

Spada med tiste redke delavce, ki v vsej svoji 17-letni delovni dobi pri podjetju ni imel neopravičenega izostanka. Celo opravičeni pri njem niso v navadi.

Pri vseh teh vrlinah pa ni nikoli silil v ospredje, ostal je skromen, zavesten in skrajno pošten delavec. Lahko trdimo, da je bil eden stebrov koprške enote, s katero je preživljal dobre in težke dneve njenega obstoja.

Zato mu koprski kolektiv želi še mnogo zdravih in zadovoljnih let ob njegovem visokem življenjskem jubileju.

M. M.

Nekaj Gradis, nekaj zasebniki

V Dobji vasi pri Ravnah na Koroškem je naše podjetje zgradilo 86 vrstnih hiš za zasebnike do tretje faze

V Dobji vasi pri Ravnah na Koroškem — tako pravijo kraju, ki je le nekaj sto metrov oddaljen od našega upravnega poslopja na Ravnah — je »Gradis« že predlanskim začel pripravljati in urejati novo naselje vrstnih hiš za zasebnike. Zdaj je v Dobji vasi že pod streho 86 vrstnih hiš, od teh jih je 45 pripravljenih za vselitev, preostalih 41 pa še čaka, da bodo popolnoma urejene.

Sistem gradnje v Dobji vasi bi lahko imenovali: nekaj »Gradis«, nekaj privatniki. Naše podjetje je opravilo vsa osnovna gradbena dela s komunalno ureditvijo. Temu bi lahko tudi rekli gradnja do tretje faze oziroma še nekaj več. Razen objekta pod streho dobijo privatniki še vgrajena okna in vrata, ki so tudi zasteklena. Nekaterim smo tudi uredili zunanjo fasado. Tako morajo zasebniki sami še zgraditi predelne stene, napeljati instalacije, ugraditi pode, preslikati prostore in podobno. Skratka, večji del obrtniških del prevzamejo lastniki vrstnih hiš sami. Seveda je lastnikom teh objektov, ki so kar lične stavbe s površino več kot 100 kvadr. metrov (več sob, ku-

hinja, kopalnica, WC, garaža itd.), izdatno pomagala železarna, saj so vsi zaposleni v tem velikem železarskem kolektivu. Večina je morala položiti 10 odst. lastnega denarja, za

preostalo pa so dobili posojila na 30 let. Do tretje faze so takšne vrstne hišice veljale od 5 do 8 milijonov S din, pač glede na to, koliko so naši delavci opravili dela. Načrte za celotno sosesko vrstnih hišic, kakor tudi za posamezne objekte, je pripravilo mariborsko projektantsko podjetje »Komuna-projekt«. Vsekakor je ta soseska nov dokaz, da bi lahko tudi gradnjo individualnih ali vrstnih hiš razvili v popolnejših oblikah, tako da bi nekaj del prevzela gradbena podjetja, nekaj pa privatniki. Seveda pa je za takšne oblike potrebno sodelovanje več dejavnikov.

Obvestilo

Postaja milice Koper nas je obvestila, da je našla moško ročno uro znamke Arett št. 66519, na kateri je vgravirana letnica 1952-1967 »Gradis«.

Kdor takšno uro pogreša, naj se zgloši na postaji milice v Kopru ali pa to sporoči kadrovske službi podjetja.

ZAHVALA. — Vsem mojim bivšim sodelavkam, sodelavcem, direktorju PE ter sindikalni podružnici Ravne na Koroškem se toplo zahvaljujem za pozornost in lepo pripravljeno odhodnico. Hkrati se zahvaljujem uredništvu Gradisovega vestnika za toplo izražene želje. Še enkrat iskrena hvala vsem!
ANICA SIMON

Nov hotel, restavracija, terapija, bazen

Mariborska enota »Gradisa« je že lani začela pripravljati vse potrebno za gradnjo novega hotela in nove sodobne restavracije v tem znanem zdraviliško-letovniškem kraju. Toda zaradi več vzrokov je bila lani dinamika del začasno nekoliko zmanjšana, letos pa je gradbišče spet zaživelo. Ze v kratkem bo v Radencih na gradbišču zelo razgibano, saj bo semkaj prišlo precej tistih, ki so letos gradili nove hotele v Portorožu. Poleti in pozimi bo treba prav pridno delati, saj investitor (Zdraviliška uprava Slatina Radenci) želi, da bi bil novi hotel z restavracijo usposobljen za sprejem prvih gostov že do aprila prihodnjega leta. To pa pomeni, da čakajo naše graditelje v Radencih kar velike naloge, saj ima novi hotel nad zemljo šest

etaž, vrh tega pa še veliko klet s površino 2000 m² in v pritličju prav tako veliko restavracijo za približno 300 do 350 gostov. Če pomislimo, da je na novem hotelu z restavracijo samo gradbenih in obrtniških del za 1.200 milijonov S din, potem je jasno, da gradijo Mariborčani v Radencih res velik objekt.

Razen novega hotela in restavracije pa gradimo v Radencih še novo terapijo s pokritim plavalnim bazenom. Tako kot na hotelu in restavraciji so tudi na novi terapiji in bazenu temelji že skoraj gotovi. Glavna ovira, s katero so se morali zagrizeno boriti naši delavci, je bila podtalnica. Bližnja Mura namreč v teh krajih močno vplava na nivo podtalnice; kadar Mura narašča, se močno dvigne tudi nivo podtalnice, ka-

dar Mura upada, se tudi nivo podtalnih vod precej zniža. Zdaj delajo črpalke noč in dan in skoraj lahko rečemo, da je bitka z vodo-podtalnico že dobljena. Zaradi deževja v aprilu je bila Mura nekaj časa precej visoka, seveda pa se je na tej reki tudi poznalo, da smo imeli letos v hribih obilo snega, ki se zdaj počasi topi in pošilja velike količine vode v Muro (zlasti v Avstriji). Zato je bila podtalnica na gradbišču nekaj časa celo 80 cm višja od jesenskega nivoja. Toda s črpalkami, ki so pele noč in dan, smo uspej na objektu znižati podtalnico za približno 150 cm, v radiusu 1 km pa za okrog 70 cm. Tako so naši delavci na objektu lahko betonirali temelje v suhem terenu in je zdaj betoniranje temeljev že praktično končano. S tem pa

je tudi dobljena bitka z visokimi podtalnimi vodami.

V kratkem bo na tem gradbišču zaposlenih približno 150 do 200 ljudi, ki bodo imeli dovolj dela tako na hotelu z restavracijo, kot tudi pri gradnji nove terapije z bazenom. Seveda pa ima hotel z restavracijo absolutno prednost, saj mora biti, kot smo že omenili, do aprila 1971 usposobljen. Veliko dela na tem objektu za katerega so pripravili načrte v podjetju »Komuna-projekt«, medtem ko je statiko prevzel naš inženir v projektivnem biroju Mitja Kiler, čakajo tudi obrtnike in instalaterje, saj so v prostrani kleti s površino 2000 m² ne samo klimatske naprave, hladilnice, naprave za centralno kurjavo in podobno, marveč tudi celotna priprava jedil s kuhinjo.

Z OBISKA NA GRADBIŠČU HIDROCENTRALE NA DJERDAPU. — Na prvi sliki zgoraj je pogled na objekte 1200 metrov dolge pregrade, na drugi je pogled z romunske strani na jugoslovanski del gradnje, na tretji pa vidimo, kako ogromne količine vode se vane čez jez. SPODAJ: Na prvi je videti gradbeno jamo sredi Donave. Meja teče točno sredi gradbene jame. Na drugi sliki smo »ekskurzisti med odmorom, na tretji pa smo na terasi v Kladovu

Velikansko gradbišče

Djerdap si je ogledalo že 238 naših inženirjev, tehnikov in delovodij

Ogled našega največjega gradbišča Djerdap je za nabiranje znanja in izkušenj ob vsaki strokovni ekskurziji vse večja in pomembnejša.

Danes teče Donava že čez umetno pregrado in po poti, ki ji jo je določila človeška roka. Na naši kot na rumunski strani 1278 m dolge pregrade sta že skoraj gotova objekta elektrarne. Prvo turbino na naši strani bodo pognali že prihodnji mesec. V vsaki elektrarni bo montiranih po šest agregatov. Skupna instalirana moč pa bo 2050 MW.

Na sredi Donave je velika gradbeno jama, v kateri gradijo 441 m dolgo pretočno pregrado. Temelji te

pregrade so široki 43,72 m, sam temelj pa je v skali dna Donave 11,80 metra. Točno po sredini gradbene jame teče državna meja, ki se v bistvu razlikuje le po mehanizaciji in številu zaposlenih. Sicer pa hitijo na obeh straneh, zato bi bilo težko reči, katera stran je hitrejša.

O sami gradnji v Djerdapu je bilo že veliko povedanega in napisanega, toda dejstvo ostane — Djerdap se spleča pogledati.

In kako smo potovali?

Kot vse skupine s hidroglicerjem skozi Djerdap v Kladovo. Vse je teklo kot po »žnuri«. Marinko takrat ni imel veliko dela, le zajtrk nam je splaval po vodi.

Bil je lep sončen dan in paše za oči je bilo dovolj. Veliko krajev, skozi katere smo brželi s hitrostjo 70 km na uro, je že pod vodo. Znamenito Trajanovo v živo skalo vklesano pot je že pokrila voda. Tudi velik del sipske železnice je pod vodo. Iz vode gledajo ruševine znamenitega naselja Ada Kale. Skratka, gladina Donave se je dvignila za več kot 25 metrov.

Ko bo vse gotovo, se bo nivo vode dvignil za 34 metrov.

Pristali smo v malem zasilno urejenem pristanišču v Tekiji. Tu sta nas čakala že dva avtobusa, last Generalturista iz Beograda, in nas odpeljala v Kladovo.

Tu nas je čakalo kosilo Popoldan smo si ogledali Djerdap, proti večeru pa smo se s trajektom odpeljali v Romunijo. S carino ni bilo problemov, le dva naša udeleženca sta se morala zaradi pomanjkljivih dokumentov vrniti. — Skoda!

Prespali smo v novem hotelu Park v Turn-Severinu. Okusna večerja in prijetna romunska glasba je

marsikoga zadržala v dvorani. Drugi dan smo si ogledali Turn-Severin in romunski del gradbišča. Kosilo smo imeli v lepi restavraciji v Hajdučkih pečinah. Med kosilom nam je igrala ciganska godba, stregli pa so nam v pristnem romunskem ambientu v narodnih nošah. Moramo priznati: v Romuniji so nas zelo priščno sprejeli, še posebno vodja gradnje ing. Fedind Grodl in direktor hotela Park.

Poskušali smo zapraviti še zadnje leje in v Oršavi smo se poslovili od prijaznih Romunov ter se veselili v našo ljubo domovino. L. C.

PRAVNI NASVETI

Priče smo vse pogostejšim primerom težkih delovnih nezgod, ki so posledica vinjenega stanja delavca na delovnem mestu. Ne le, da predstavljata prinašanje alkoholnih pijač na delo ter uživanje alkohola med delom hujšo kršitev delovne dolžnosti, ki lahko povzročijo izključitev iz delovne skupnosti, pomeni vinjenost na delu še posebno zlo za vsako delovno organizacijo. Če pride do nesreče pri delu, ki je v neposredni ali posredni zvezi z vinjenostjo delavca, potem zanjo seveda nekdo tudi odgovarja. Uživanje alkohola med delom je tudi s stališča določil predpisov varstva pri delu groba kršitev teh predpisov, saj je vinjen delavec na delu vse prej kot varen in sposoben za delo.

Kljub vsem zapovednim in prepovednim normam, ki jih vsebujejo zakonski predpisi in interni akti našega podjetja glede uživanja alkohola na delu in glede odstranitve opitega delavca z delovnega mesta, se tega dosledno ne držimo. Vsaki osebi, ki je odgovorna za varnost delavcev in za izvajanje predpisov varstva pri delu, je znano, da vinjenega delavca ne sme pustiti delati ter da ga mora na vsak način odstraniti z delovnega mesta in z delovišča. V resnici pa se le malokdaj zgodi, da bi pijanega delavca odstranili z delovišča. Težave se pojavijo že pri samem ugotavljanju »prištevnega« stanja delavca. Težko je namreč pri bežnem pregledu ugotoviti, kdo izmed prisotnih delavcev je vinjen in v kakšnem vinjenem stanju je.

Vsak član delovne skupnosti je dolžan obvestiti odgovornega vodjo del o vsakomur, za katerega utemeljeno sumi, da je užival alkoholne pijače med delom, ali pa, da je že prišel na delo vinjen. Odgovorni vodja del mora delavca, o katerem se je tudi sam prepričal in ugotovil, da je vinjen, brez zadržkov odstraniti z delovnega mesta oziroma sploh z delovišča. Seveda se tak delavec upira odstranitvi z dela, zaradi česar je potrebno poskrbeti za asistenco organov javne varnosti. Če pa organi javne varnosti niso pripravljene intervenirati, se mora vodja del poslužiti nasilne odstranitve vinjenega delavca, z delovišča. Razumljivo, da mu delovne sile, ki mu služijo pri tem kot pomoč, ne primanjkuje.

Vsekakor je opravičljivo vinjenega delavca nasilno odstraniti z dela, ker se sicer drugače ne da, kot pa tvegati morebitno delovno nezgodo in s tem precejšnjo odgovornost. Žal, so pogostni očitki v takih nesrečnih primerih, »češ, zakaj me niso nasilno odstranili, saj nisem vedel, kaj delam?«

Dejansko so okoliščine, v katerih se znajde odgovorni vodja del, precej konfuzne, ko ugotovi, da je delavec močno vinjen in da se brani zapustiti delovišče. Dogaja se, da se zaradi težav marsikdo raje odloči za to, da takega delavca pusti neovirano postopati po gradbišču ali delovnem prostoru in ga izpostavlja nevarnosti. Tako popuščanje, ali bolje rečeno, spregledovanje pijanosti, kar utegne povzročiti nesrečo pri delu, ima lahko zelo težke kazenske posledice za odgovorne osebe podjetja kakor tudi materialno odgovornost podjetja. Zelo redki so primeri, da je bil zoper delavca, ki je bil odstranjen z dela zaradi vinjenosti uveden disciplinski postopek ter postopek za ugotovitev materialne odgovornosti. Vse to kaže na to, da se premalo zavedamo posledic, ki lahko nastanejo zaradi tega. Prav zaradi kazenske in odškodninske odgovornosti podjetja in s tem v zvezi tudi odgovornih oseb podjetja je treba dosledno odstraniti vsako vinjeno osebo (bodisi delavca ali pa drugo osebo, ki se zadržuje na delovišču) prostovoljno ali pa nasilno. S takim ravnanjem bomo zadostili tudi moralnemu občutku, da smo storili vse, kar se v takih primerih mora storiti.

Franc Mrhar: Za strojačke je paše dovolj

Le malo je manjkalo, pa bi naš Marjan padel v mrzle valove Donave

RAZPIS

V skladu s programom centra za izobraževanje in nastale potrebe

razpisujemo

za šolsko leto 1970/71

I. naslednja prosta mesta za vaje:

zidarjev	35	ključavničarjev	21
tesarjev	50	kovinostrugarjev	2
mizarjev	5	kleparjev	3
železokrivcev	15	elektromehaničarov	2

Kandidati za vaje morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da so dopolnili 14 let, vendar ne smejo biti starejši kot 18 let,
- da so dokončali osemletko,
- da so duševno in telesno zdravi in sposobni za izučitev poklica, za katerega se prijavljajo.
- Kandidat mora za sprejem v uk predložiti naslednje dokumente:
  1. lastnoročno napisano prošnjo,
  2. zadnje šolsko spričevalo,
  3. rojstni list,
  4. potrdilo o premoženjskem stanju,
  5. zdravniško spričevalo,
  6. kratek življenjepis.

II. Štipendije na fakultetah, višjih in srednjih šolah:

- 6 na gradbeni fakulteti
- 2 na ekonomski fakulteti
- 1 na fakulteti za strojništvo
- 1 na višji komercialni šoli Maribor
- 2 na gradbeni tehniški šoli
- 3 na ekonomski srednji šoli
- 1 na tehnični šoli za strojno stroko
- 2 na administrativni šoli
- 8 na gradbeni delovodski šoli.

Na fakulteti štipendiramo študente, ki so uspešno zaključili prvi in drugi letnik, na srednjih šolah pa dijake, ki so uspešno končali drugi razred.

Kandidat naj k prošnji priloži naslednje dokumente:

- življenjepis z opisom socialnega in premoženjskega stanja družine,
  - overjeni prepis zadnjega šolskega spričevala, oziroma potrdilo o vseh opravljenih izpitih z ocenami,
  - zdravniško spričevalo.
- Prošnje sprejema Center za izobraževanje »Gradis«, Ljubljana, Korytkova 2 do 25. junija 1970.

Ob jubileju inž. Lojzeta Štoka

Dne 23. maja 1970 je naš koroški steber Gradisa, inž. Lojze Štok, dopolnil 60 let svojega življenja. Leta njegovi ustvarjalni silni niso sovražno. Se vedno je trdna korenina, ki ne klone pred nikomur.

Inž. Lojze Štok je pri svojem delu izredno vztrajen in neizčrpen, kot človek pa izredno bogat: Zato so srečanja z njim vedno prijetna. Ravenčani pravijo: »To je naš ljudski inženir.« Kolektiv ga visoko ceni in visoko ga cenimo tudi mi.

Njegovo dolgoletno delo v gradbeništvu in velike strokovne sposobnosti so ga uvrstile med vidnejše strokovnjake Gradisa. Inž. Lojze Štok je začel svojo kariero v podjetju 28. junija 1945, ko je kot kalkulanti nastopil službo v Mariboru. Pozneje je prevzel mesto stavbovodje na Tezmem. Nekaj časa je sodeloval tudi pri gradnji HE Savica. Pozneje je bil po službeni dolžnosti premeščen v daljno Bosno. Tudi tu se je zelo izkazal, kar dokazuje njegova osebna ocena, ki sem jo slučajno našel v arhivu podjetja.

Po vrnitvi iz Bosne se je zaposlil v Kidričevem. Pred več kot 11 leti pa je bil imenovan za šefa kolektiva na

Ravnah na Koroškem, katerega uspešno vodi še danes.

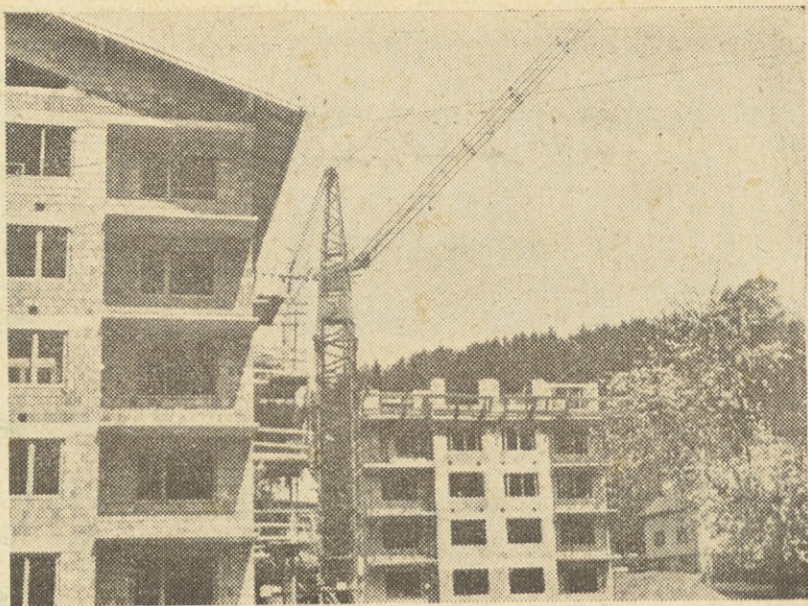
Ob njegovem visokem jubileju mu je ravenski kolektiv priredil skromno večerjo, katere so se udeležili številni ožji sodelavci, predstavniki drugih enot ter centrale z glavnim direktorjem inž. Hugom Keržanom na čelu.

Na svečani proslavi našega jublanta je prvi spregovoril Marjan Berčič, ki je opisal delo svojega direktorja. Ivan Ciringer pa mu je čestital v imenu kolektiva.

Sedila sta še govora glavnega direktorja podjetja inž. Huga Keržana in direktorja poslovne enote Maribor inž. Boruta Maistra. Oba govornika sta se inž. Štoku zahvalila za dosedanje požrtvovalno in uspešno delo ter mu zaželela še vrsto zdravih in veselih let.

Tem čestitkam se pridružujemo tudi mi z željo, da bi inž. Lojze Štok še mnogo let deloval med nami.

Na mnoga leta!

Za upokoјence v Prevaljah gradimo 60 garsonjer

Za upokoјence 60 garsonjer

Ze lani je naše podjetje v Prevaljah začelo kopati temelje za dva nova petnadstropna stolpiča, ki bosta vseljiva že pred letošnjo zimo. V vsakem stolpiču bo po 30 garsonjer, ki so namenjene upokoјencem z Raven, iz Prevalj, Mežice in bližnjih krajev. Tako kot marsikje se je tudi na Ravnah in v Prevaljah v zadnjih letih nabralo precej upokoјencev, ki žive v neustreznih stanovanjskih razmerah, Lodisi da imajo samo skromno sobo, bodisi da žive v družinskem stanovanju, ki je za samo enega upokoјenca (ali tudi za starejši zakonski par dveh upokoјencev) vsekakor preveliko.

V Prevaljah bodo upokoјenci dobili prav tisto, kar je staremu človeku, ki ne more več veliko delati (čistiti in oskrbovati večje družinsko stanovanje), najbolj primerno. Vsaka garsonjera ima manjšo kuhinjo in dnevni oziroma spalni prostor, tako da je celotna površina garsonjere 28 kvadratnih metrov. Razen tega je treba povedati, da bodo garsonjere zelo poceni, saj pride kvadratni meter neto površine komaj na 140.000 S din, kar je za današnje razmere izredno poceni. To pa tudi pomeni, da bodo v stolpičih stanarine za upokoјence kar primerne, saj večina upokoјencev z današnjimi pokojninami res ne zmore plačevati razmeroma visokih stanarin. Vrh tega bodo imeli v stolpičih tudi centralno kurjavo, tako da stanovalcem, ki so že precej v letih, pozimi ne bo treba prav nič skrbeti za ogrevanje stanovanj. Razen upokoјencev bo nekaj stanovanj oziroma garsonjer kupila tudi Zveza borcev za svoje člane.

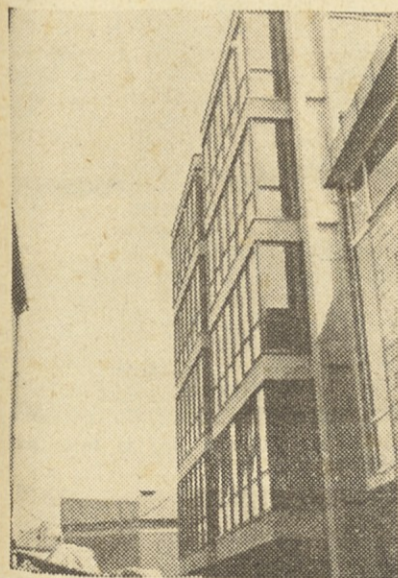
Tako bodo Ravne skupaj s Prevaljami in bližnjimi kraji kar lepo rešile nekaj problemov starejših oseb, ki nimajo ustreznih stanovanj. Edina pomanjkljivost, ki smo jo opazili na stolpičih, je v tem, da bo hoja v peto in tudi četrto nadstropje za marsikaterega upokoјenca precej utrudljiva.

SESTDESETLENTICA INŽ. LOJZETA ŠTOKA. — »Srečen sem, ker delam v kolektivu, v katerem se beseda človek piše z veliko začetnico,« je dejal slavljencec v svojem nagovoru

Veliko gradbišče sredi Maribora

Vrednost gradbenih in obrtniških del na objektu »Prehrane« in »Modne hiše« se približuje dvem milijardam starih dinarjev

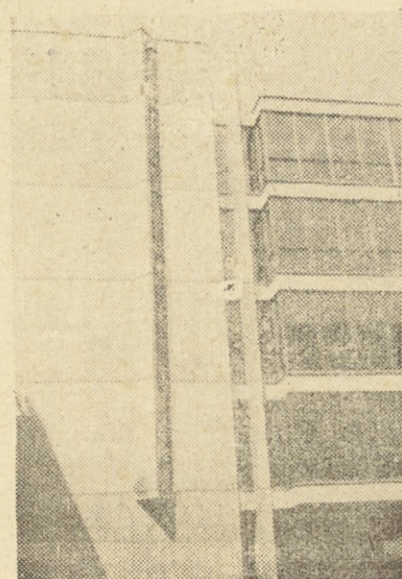
Del objekta Prehrane in Modne hiše

stolpnega dela objekta, ki ima vseh površin približno 7000 m².

Gradbena dela na stavbi »Prehrane« in »Modne hiše« gredo zdaj v zaključno fazo, saj bodo imeli kmalu glavno besedo obrtniki. Sicer pa je tudi predvideno, da bi bilo na tem objektu do jeseni vse na red. Seveda je marsikaj odvisno od tega, ali bo uvožena oprema, ki jo je kar precej (gibljive stopnice, dvigala, klimatske naprave itd.) pravočasno prišla iz tujine.

Ceprav je na gradbišču zaposlenih poprečno okrog 60 ljudi, so leti vendarle opravili znatno delo na velikem objektu. Vrednost gradbenih del bo precej preseгла staro milijardo, vrh tega pa je predvidenih tudi za približno 800 milijonov S din obrtniških del, tako da bo vrednost vseh gradbenih in obrtniških del zelo blizu dvema milijardama starih dinarjev. Tudi ta znesek priča, da smo sredi Maribora usposobili res precejšen objekt. Naši graditelji so na stavbi delali tudi skoraj vso zimo, v glavnem razne adaptacije kletnih prostorov s proboji.

Ko bo jeseni nov objekt »Prehrane« in »Modne hiše« predan obema

Lani jeseni smo sredi Maribora začeli graditi nov objekat ljubljanskih podjetij »Prehrana« in »Modna hiša«. To je arhitektonsko zanimiv objekt, ki ima novi stolpni des s sedmimi etažami. Tu bodo skladišča, garderobe, pisarne in drugi prostori, novi prodajni prostori »Modne hiše« bodo nad »Vinagovo« kletjo, novi prostori »Prehrane« pa pod staro »Modno hišo« in pod novimi »Vinagovimi« kletmi.

Objekt, ki ga grade Mariborčani, je vsekakor precej zahteven že zato, ker je bilo treba kopati razmeroma globoko, približno devet metrov pod nivojem terena. Ze lani spomladi, ko so se stroji zagrizli v teren, je bilo treba prej opraviti marsikatero dodatno delo; med drugim je bilo treba prej temeljito sanirati stare »Vinagove« kleti. Sicer pa pove o razsežnosti tega objekta v podzemlju tudi podatek, da bo samo pod zemljo okrog 2000 m² prodajnih površin, vrh tega pa so pod zemljo še skladišča »Prehrane«, klimatske naprave in drugo. Zanimivost pri tem objektu pa je, da bo imel kotlaro na strehi

Sektorski vodja Oton Roškar in Franc Stuhec

investitorjema, bo s tem hkrati urejen celoten kompleks ob stari stavbi »Uniona«. Tu bodo namreč po projektih urejena parkirišča in zelenice, kajti na površinah med Razlagovo in Prešernovo ulico za starim »Unionom« ni predviden več noben objekt. Arhitektonski del za novi objekt je pripravilo podjetje »Komuna-projekt«, medtem ko je statiko obdelal inž. Jože Uršič. Omeniti je treba, da so naši graditelji v novo stavbo vgradili okrog 4000 m³ betona in okrog 300 ton železa.

Investitor seveda želi, da bi bili novi prostori čim prej pripravljeni, toda zaradi zahtevnega dela pod zemljo in številnih adaptacij je bilo treba že dvakrat seliti skladiščne in prodajne prostore, ki jih je treba zdaj uporabljati za skladišča, potem pa spet za prodajni prostor. No, do jeseni bodo, upajmo, vsi problemi rešeni. Zadnji problem bo le še zunanja ureditev okolice starega »Uniona« oziroma parkirišč in zelenic. Ko bo opravljeno še to delo, bo spet precejšen del središča Maribora dobil precej lepšo podobo.

Zdaj pa še cesta v Kotlje

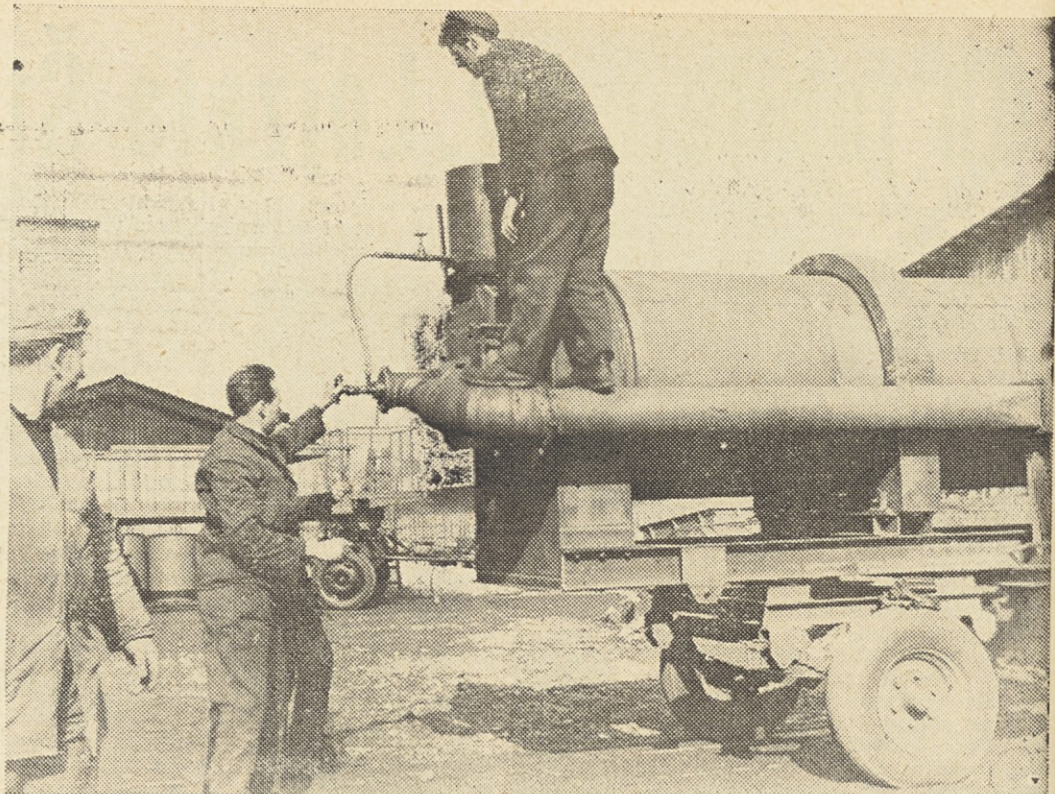
Pod Uršljo goro leži majhno naselje, pravzaprav zaselek, Kotlje pri Ravnah. Približno 3 kilometre je od našega železarskega središča na Koroškem do Kotelj. Ta vasica ima obilo možnosti za turistični razmah, saj so tu širni smrekovi gozdovi ob vznožju Uršlje gore, vrh tega pa ima kraj tudi izvirek hotuljske slatine (rimski vrelec, oddaljen le 1 km od Kotelj). V bližini sta tudi domačija in grob znanega pisatelja, revolucionarja in borca Lovra Kuharja-Prežihovega Voranca. Skratka, ne samo za domače turiste s Koroške in bližnje Štajerske, marveč tudi za druge izletnike in tudi tuje turiste je v Kotljah marsikaj privlačnega. Ni odveč tudi omeniti, da so Kotlje eno izmed izhodišč za turo na 1693 m visoko Uršljo goro.

Vsekakor se zdaj Kotljam in bližnjim krajem odpirajo v prihodnosti znatne možnosti, saj naše podjetje že gradi popolnoma novo, 5 m široko asfaltno cesto, ki bo z Raven šla skoraj točno po trasi stare makadamske ceste proti Kotljam. Za novo nekaj več kot 3 km dolgo cesto bo občina Ravne prispevala 260 milijonov S din, republiški cestni sklad pa 100 milijonov. Naši delavci so začeli novo cesto graditi 15. aprila, računajo pa, da bo do konca julija že vse urejeno, tako da bo avgusta do Kotelj po lepi asfaltirani prevleki že kar prijeten izlet. Traso so buldozerji že temeljito razrili, tudi precej drevja v gozdu je že posekanega, vrh tega ponekod urejajo že tudi objekte za odvodnjavanje.

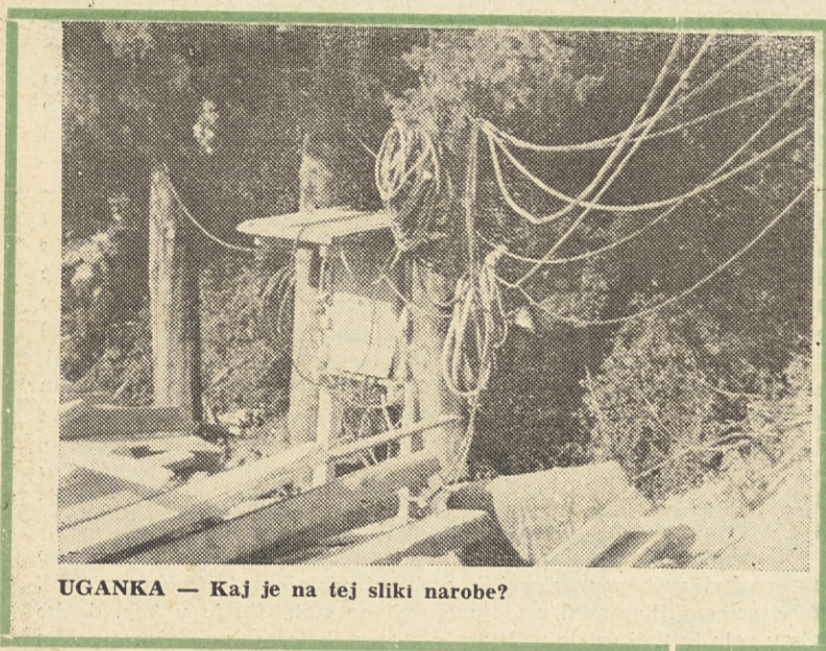
Ker smo že pri cestah, naj še omenimo 4 km dolgo cesto Poljana-Holmec, ki so jo že lani usposobili Ravenčani in bo letos v kratkem dobila samo še vrhno prevleko asfaltbetona. Cesta, ki so jo naši delavci lani gradili v zelo težkem, ilovnatem in močvirnatem terenu od junija do novembra, je letošnjo muhasto zimo dobro prestala, tako da smo dobili za kvalitetno delo številna priznanja od gradbenih strokovnjakov.

»Komanda« na cesti Ravne Kotlje

IZ KOVINSKIH OBRATOV V MARIBORU. — Na levi: Z montažne asfaltne baze v Zagrebu za podjetje »Put«. — Na desni: Montaža sušilnega bobna. Na sliki sta Stanko Smoliš in Oto Grobelnik

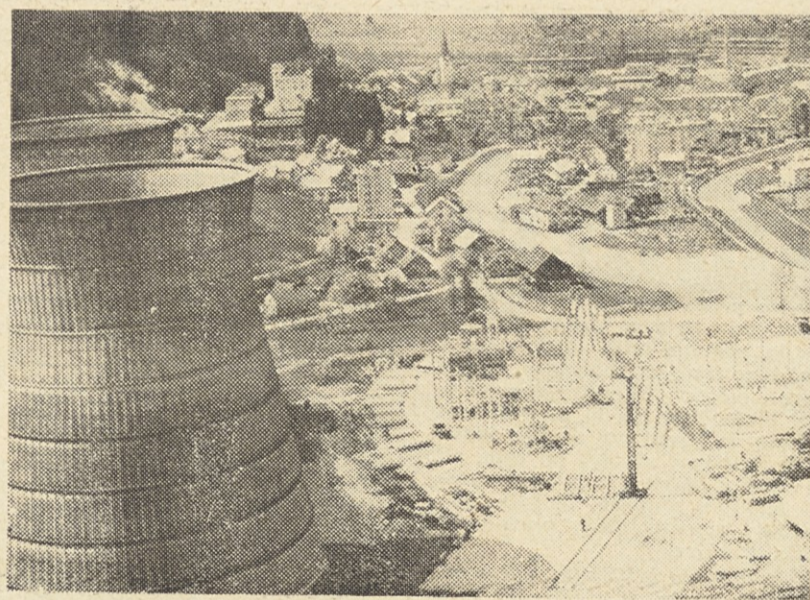
UGANKA — Kaj je na tej sliki narobe?

Iz obrata gradbenih polizdelkov

Naši gostitelji v Romuniji. — Inž. Ferdinand Gradl z Romunkama v narodnih nošah

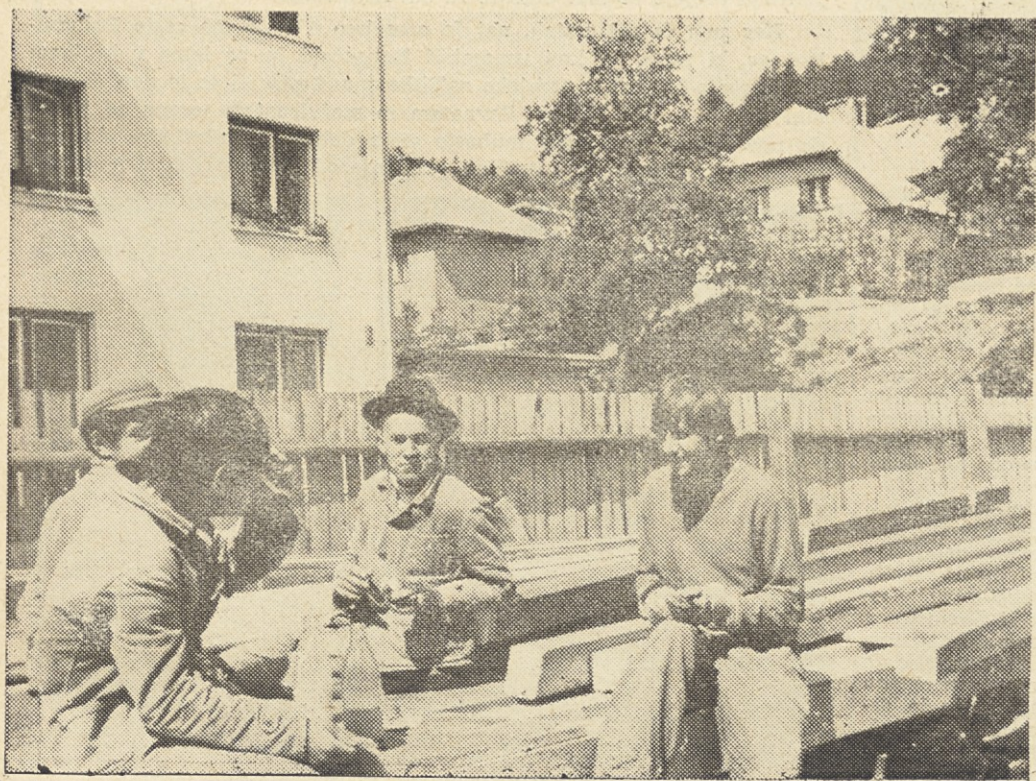

Pogled na gradbišče TE Soštarj

GRADIS v slikah

Odveč je ugibanje, saj je tako ne poznate!

IZ KOROSKEGA KONCA. — Na levi: Med odmorom na gradbišču v Prevaljah. — Na desni: Bager na cesti z Raven v Kotlje